



BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ  
A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECŪ RUSSO” DIN BĂLȚI



***GHENADIE NICU*** –  
POET, ESEIST, CRITIC LITERAR  
ȘI JURNALIST

**OMAGIU LA 50 DE ANI**

Eseist de calitate, exersându-se în varii domenii, el cinstește – ca poet – tocmai iconoclastia postmodernismului: „totul pînă la urmă se vădește un aranjament cu improbabilități”. Sub asaltul „umbrelor granulate”, răsfoind „aburoase proiecte”, iubind „lentoarea maladivă a frazei”, autorul – traversînd „deșertul” – lasă „dîre de propoziții în existențial”.

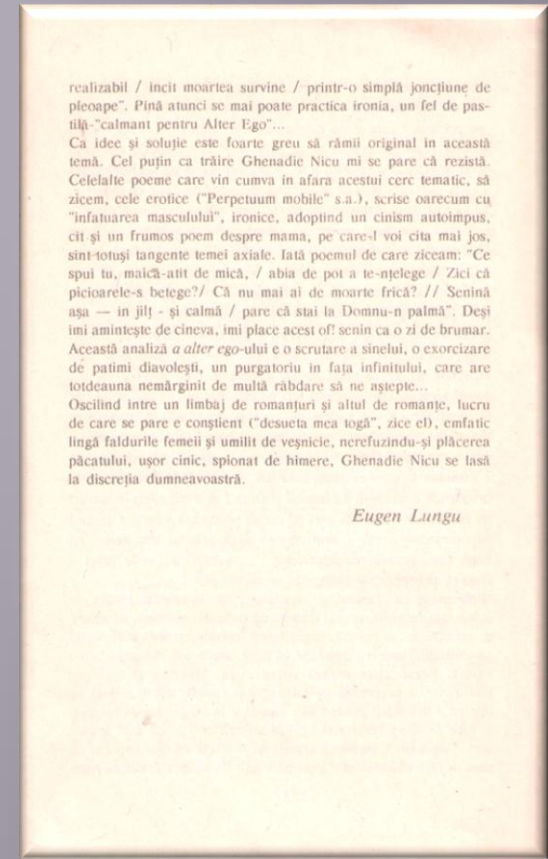
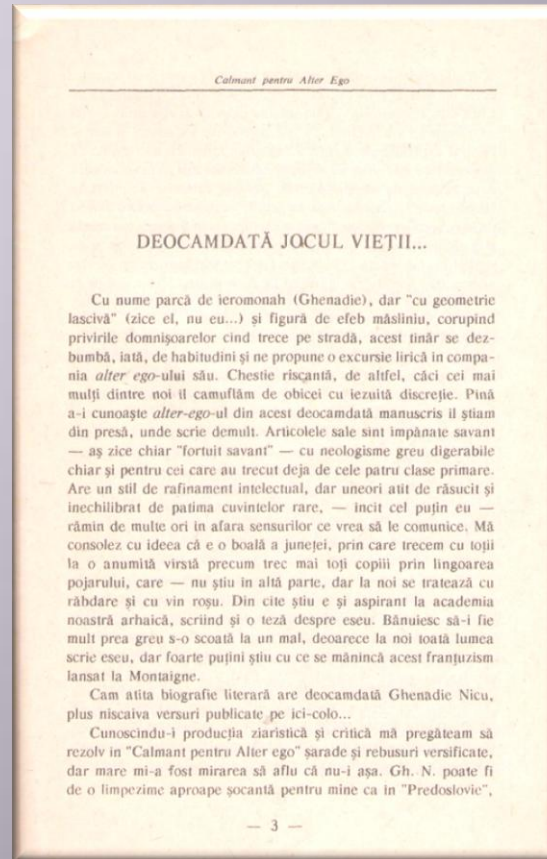
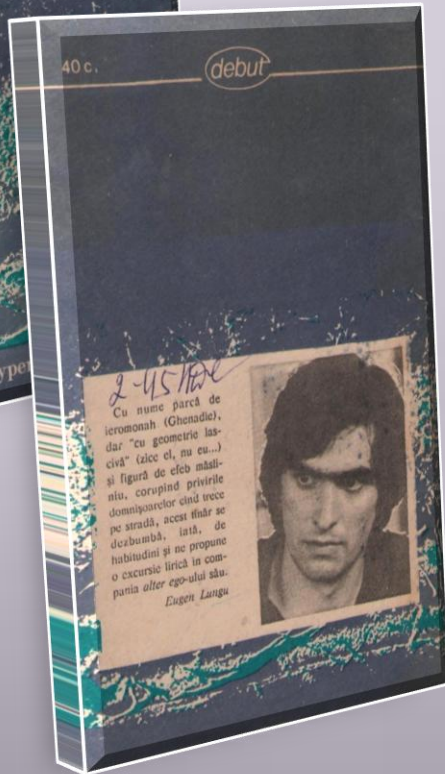
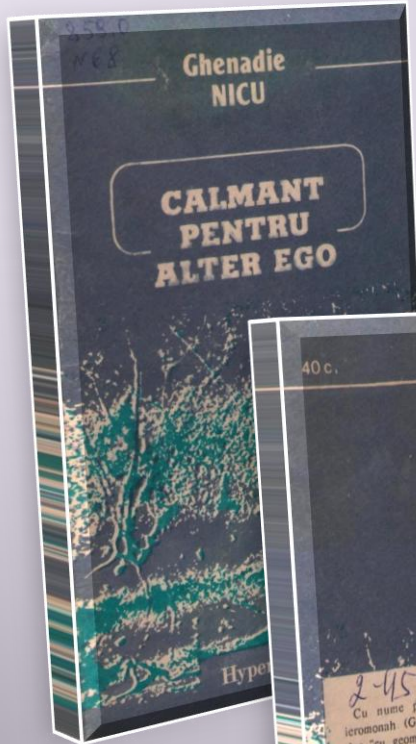
***Adrian Dinu RACHIERU***

- ▣ Născut la 13 februarie 1963, în orașul Bălți, Republica Moldova;
- ▣ Absolvent al Facultății de Litere la Universitatea de Stat din Chișinău (1985);
- ▣ Autor al volumelor „Calmant pentru Alter Ego” (1992) (premiul Societății culturale *Agora* din Botoșani), și „Deșertul consoanelor” (2003);
- ▣ Doctorat la Universitatea *Alexandru Ioan Cuza* din Iași;
- ▣ Bursa de Excelență a Fundației Soros – Moldova pe anul 2002, compartimentul literatură;
- ▣ Membru al Uniunii Jurnaliștilor și Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Uniunii Scriitorilor din România;
- ▣ Redactor asociat la revista literară „**Semn**”;
- ▣ Colaborator, cu tablete săptămânale, la „**Ziarul de Iași**”;
- ▣ Redactor-șef la revista Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți „**Sintagmele**”.





# OPERA LITERARĂ



*Calmant pentru Alter Ego*

## DEOCAMDATĂ JOCUL VIEȚII...

Cu nume parcă de ieromonah (Ghenadie), dar "cu geometrie lascivă" (zice el, nu eu...) și figură de efeb măsliniu, corupind privirile domnișoarelor când trece pe stradă, acest tinăr se dez-bumbă, iată, de obicei și ne propune o excursie lirică în compania *alter ego*-ului său. Chestie riscantă, de altfel, căci cei mai mulți dintre noi îl camulțăm de obicei cu tezuță discreție. Până a-i cunoaște *alter-ego*-ul din acest deocamdată manuscris îl știam din presă, unde scrie demult. Articolele sale sînt împănate savant — așa zice chiar "fortuit savant" — cu neologisme greu digerabile chiar și pentru cei care au trecut deja de cele patru clase primare. Are un stil de rafinement intelectual, dar uneori atât de răsucit și inechilibrat de patima cuvintelor rare, — incit cel puțin eu — rămîn de multe ori în afara sensurilor ce vrea să le comunice. Mă consolez cu ideea că e o boală a juneței, prin care trecem cu toții la o anumită vîrstă precum trec mai toți copiii prin lingoarea pojarului, care — nu știu în altă parte, dar la noi se tratează cu răbdare și cu vin roșu. Din cite știu e și aspirant la academia noastră arhaică, scriind și o teză despre eseu. Bănuiesc să-i fie mult prea greu s-o scoată la un mal, deoarece la noi toată lumea scrie eseu, dar foarte pușni știu cu ce se mîncă acest franjuzism lansat la Montaigne.

Cam atita biografie literară are deocamdată Ghenadie Nicu, plus niscaiva versuri publicate pe ici-colo...

Cunoscîndu-i producția ziaristică și critică mă pregăteam să rezolv în "Calmant pentru Alter ego" șarade și rebusuri versificate, dar mare mi-a fost mirarea să aflu că nu-i așa. Gh. N. poate fi de o limpezime aproape șocantă pentru mine ca în "Predoslovic",

realizabil / incit moartea survine / printr-o simplă joncțiune de pleoape". Pînă atunci se mai poate practica ironia, un fel de pastilă—"calmant pentru Alter Ego"...

Ca idee și soluție este foarte greu să rămii original în această temă. Cel puțin ca trăire Ghenadie Nicu mi se pare că rezistă. Celelalte poeme care vin cumva în afara acestui cerc tematic, să zicem, cele erotice ("Perpetuum mobile" s.a.), scrise oarecum cu "infatuarea masculului", ironice, adoptînd un cinism autoimpus, cit și un frumos poem despre mama, pe care-l voi cita mai jos, sînt totuși tangente teme axiale. Iată poemul de care ziceam: "Ce spui tu, măică-atît de mică, / abia de pot a te-nțelege / Zici că picioarele-s betege? / Că nu mai ai de moarte frică? // Senină așa — în jilț - și calmă / pare că stai la Domnu-n palmă". Deși îmi amintește de cineva, îmi place acest of! senin ca o zi de brumar. Această analiză a *alter ego*-ului e o scrutare a sinelui, o exorcizare de patimi diavolești, un purgatoriu în fața infinitului, care are totdeauna nemărginit de multă răbdare să ne aștepte...

Oscilînd între un limbaj de romanțuri și altul de romanțe, lucru de care se pare e conștient ("desuetă mea togă", zice el), emfatic lîngă faldurile femeii și umilit de veșnicie, nerefuzîndu-și plăcerea păcatului, ușor cinic, splonat de himere, Ghenadie Nicu se lasă la discreția dumneavoastră.

*Eugen Lungu*

Ghenadie NICU  
DEȘERTUL  
CONȘOANELOR

Ghenadie NICU 77

MAESTRUL ȘI CALFA  
(cântind piatra filozofală a poeticului)

Omit („cu nonșalanță!”, va surde Ghenadie) divagațiile preambulare asupra trecutului nostru „comun”, pentru că nici o epopee eroi-comică n-ar epuiza întimplările care ne leagă, ca niște verigi asimetrice, de cam – iată-ia! – un sfert de veac. Las totuși o dită de cenușă, pentru a satisface minima curiozitate a gnosticilor dă pă unde sînt: ne-am întîlnit pe tancodromul din Cahul, unde, băieți fiind (m-aș mira să nu intertextualizez și-n continuare), fusesem convocați, în chip hiclean, să ni se spulber rimele din cap și (ah!) Muza din inimă. Ne-am ciocnit apoi, cu pixurile, prin turnire școlare și redacții de ziare, dedicînd izbznile noastre trubaduresci acelei femei nurlii și ascetice care este Frumoasa-cu-corp-de-literă-de-mină. După aceasta, în studenție deja, am inițiat un *dialog* (inclusiv scriptural, ca să avem și noi, optzeciști, corespondență, ca nemții și alte neamuri care nu și-au buciemat păsul de pe-un dîmb pe altul, dar și-au scris, pe piei de ghiaur, cu osiride teutonice) ce continuă și azi – prin cămine, cîmîtîre, hoteluri, muzee, academii, hanuri etc. –, ducînd poate și mai departe, pînă dincolo de ... această prefață. A scrie despre cineva căruia-i cunoști biografia, biblioteca și năruvarile este chiar și dect cetitul cărților („...de din vale...”) o mai dulce zăbavă. La năzdrăvanele noastre mioare să ne întorcăm însă, pentru că înțelegiunea galică ne poate îndepărta primejdios de lumea anglo-saxonă, care, de la talibani și șiiți citire, nu se bate cu proverbe și zicături...

S-a văzut, încă din prima sa plăchetă de versuri – *Calmant pentru Alter ego* (1992) –, de care ne despart, ca unsprezece elegii inonabile, 11 ani de tăcere... tonitruantă, dar mai cu seamă din eseurile și cronicile sale (avansuri ale altui proiect ce-mi ține, ca și jurnalul său, plăvăzuli în așteptare) că Ghenadie Nicu este un Crai (de Curte Nouă) al neologismului, și nu unul careare (maladia fiind la fel de răspîndită la români ca și viciul descoperit la aceiași de către autorul odeli *Dezrobirea țișanilor*), ci, poate, unul dintre cei mai dexteri (observați cum m-a și contaminat?) mînuitori ai acestuia dintre basarabeni și (cu toată orișorile bacurescilor) nu numai. Dar, cum neologismul, în sine, nu face poezia slabă sau profundă, mă și la păgușă de teoretizări, căldînd, în aceste avarie rînduri, să relev mizele estetice care-l instigă pe autor să dea glas unor „cuvînte” (vocabula li aparține) utilizate, în general, doar de lexicografi și doar cu prilejul reeditării lexiconului în chestie.

Scriind despre *Calmant...* și încercînd, ceva mai înainte, să dau și o clasificare a optzeciștilor basarabeni, îi prindeam pe Gh. N., cu bolduri, de ivoriu, în insectar, în categoria *fanteziștilor eclecticici și ezotericici*. Nu m-am revizuit, deși (cu o vorbă a lui Mircea Petean, despre care a scris și personajul meu) *s-au produs modificări*, mai ales în structurile de adincime ale discursului. Fibra fantezistă a rămas, s-a nuanțat mai pregnant și rețeaua de constante ale imaginărilor și, ceea ce este (și) mai semnificativ, s-a conturat o poetică. Să o descriem.

Elaborîndu-și *textele* (or se vede bine și din discreția titlurilor că nu crede în aceeași poezie pe care o divinizăază lucrămîșii lirei, masagi cu toții într-un loc anume de pe malurile Bîcului), de această dată, din perspectiva lui *Alter ego*, mai exact, disimulînd vocea *sinelui*, ca agent al discursului, Ghenadie Nicu aduce, pe căi numai de El (*eul, sinele și supraeul*, în limbaj freudian) șuite, la un suprarrealism în răspăr cu suprarrealismul însuși (în înțelegerea de „automatism psihic”). De aici rezultă un suprarrealism postmodern minat cu o vîrguță ludică, strunit cu hăruirile lucidității și deplin conștient – că o permite orice utopie poetică – de aventura *sine-lui* în dedesubturile funcționării mecanismelor retoricii. Simplificînd alchimia care animă demonii lirismului, în orbecărirea lor spre piatra filozofală a discursului, obijnem, la rîndu-ne, o retortă în forfoa căreia Gellu Naum se lasă tradus pre limba lui Virgil Mazilescu pentru o percepție hiperironică precum e cea a lui Cărtărescu, bine scuturat însă de jotii și transcris pe curat cu mina de Inger care îndreaptă orice dungă din poemele lui Ion

Ghenadie NICU 79

*biografic*. Disimulînd, prin urmare, „o identitate culpabilă” (*vinovată*, fără de vină, de fatalitatea de a fi una *fictivă, de hîrtie*), *Sinele și Eul* recuperează strania existență fragmentară a personajului liric („calfă mea [=Eul], n.n. – N.L.]) scrie ceva într-un jurnal foarte vechi...”), brodișoasă” „prin buzunarele mele prindeau corp himerale”, „eram ca o statuie de cenușă”, „stau așa ca o pulbere de silex”, „aveam dimensiunile perfecte ale unei mumii”, „seara pe venele mele circula un suflu exasperat” etc.

Înzestrarea senzorială a personajului divulgă o sensibilitate accentuat culturalizată, li-vrescă, ce se drapază în imagini stilizate, mitologizîndu-și esența cu o vocație ludico-ironică de un mare rafinament. Caplînd sunetul secret al lumii, personajul *culește* urechile, surprin- cutie”, iar atunci cînd privea castru un peisaj, ea nu zărește „decît un torace tulburător dilatîndu-se” sau o „săptămîna din care a fost eradicată vederea”.

Suspendînd referențel, în locul căruia dîmpea ce a lăsa al nălucilor conceptuale, persona- jul potrivește sinestezii („abia dacă mai puteam lupta cu mirosul sidefiu”, „sonuri viscoase bintuite de mironidii”, „voștele iuți”), invocă arhaisme și regionalisme („*Atisa* aia veche”, „înforați ca niște pătrîmichi”) sau adulmecă „un miros foarte aproximativ datorat unui ceremonial desuet al reverberației/unei feudale reverii”. Anecdotă adînc în superbia solipsistă a textului, personajul surde sardonice, punînd la cale și o încercare (*eseu*) de *calofilie a urîului*. El știe că în literatură pînă și „umiditatea mirosul pestilential/igrasial/toate priesc”. Adevăr grăiește: *toate priesc!* E poate însăși cheia de boltă a volumului, acreditînd un stil care nu mai vrea să discrimi- neze nimic din spațiul limbajului. Iată de ce optează poetul pentru semne lingvistice capabile să celebreze un spirit de selecție riguros și inventiv totodată în ordine combinatorică. Fantezismul spare, în consecință, ca un mod de a opera, de a permuta. Examinată cu penseta, pe fișe, sau sîntemplîndu-le delirul în tubul cu oglinzi al „caleidoscopului”, *lucrurile* („vealetul”, „o cvadri- ge de cozi cenușii”, „algele marine spulberînd – peste ereditatea” personajului), *verbele* (a cobii, a țopăi „prin stamine”, a (se) scărpină, a tăbîrîci, a se hlizi, a lipi etc.), *piesele de bestiar* (papagalul, miriapodele, cînteza, ciorte, castorul etc.), *vestimentații* (străiele de popă, odjădi- ț de seară, redingota, „o togă imensă”) fascinează prin policromia lor „exotică” sau provoacă interesul pentru modul cum vocabile, sintagme, propoziții, străfulgerînd meteorice, se sting zile întregi am trufii/cu exasperare/asupra unui cuantum al zăpezii”), ca și *frumusețea* (piatra ndu-se în brancarduri, disperat sau exuberant, făcînd tîmbe sau degli- narea stăpînește totuși, pangolin și chiar... „în șireturi”). Cu toate metamorfozele eroului, lenăra stăpînește totuși, tentacular, dinamica discursului. Senzațiile de *pluie și lăptare fleg- atică*, de *somolență și lamecare* în vis sînt doar araneori cutremurate de contracții, congestii spasme. Viziunea poetică se secretă fluent, escaladînd cu seninătate contradicțiile, traversînd blic „deșertul conșoanelor” sau, persiflant, „balta de vocale”. Această *patinare* „printr valo- cismul/ca un pumn de mărgare sar apofteagmele”) sau de notații scurte și percutante, ca și m smulde din însăși suflarea palimpsestică a Poeziei.

Alte consemnări, în marginea acestui volum, le voi adăuga, cu erocritică, într-un diu pe care urmează să-l definitivez inhalînd mirosul reavă al voștelei tipografice, ocamdată mai spun că e o *carte de citit și de recitit*, o carte care impune o voce remarca- ă a poeziei românești actuale.

Nicolae LEAHU



Născut la 13 februarie 1963, în orașul Bălți;

Absolvent al Facultății de Litere a Universității de Stat din Chișinău; Autor al volumului *Calmant pentru Alter Ego*, Chișinău, Editura Hyperion, 1992 (premiul Societății culturale Igora din Botoșani);

Prezent în antologia *Portret de grup, altă imagine a poeziei basarabene*, Chișinău, Editura ARC, 1995; Doctorat la Universitatea Alexandru Ion Cuza din Iași;

Activitate publicistică, cronice, erare, eseuri în: *Sfatul Țării, Întrafort, Basarabia, Semn, literatura și Arta, Timpul* (Iași), *Dacia erară, Ziarul de Iași*;

Bursa de Excelență a Fundației pros-Moldova pe anul 2002, Împartimentul literatură; Membru al Uniunii Jurnaliștilor și niunii Scriitorilor din Moldova.

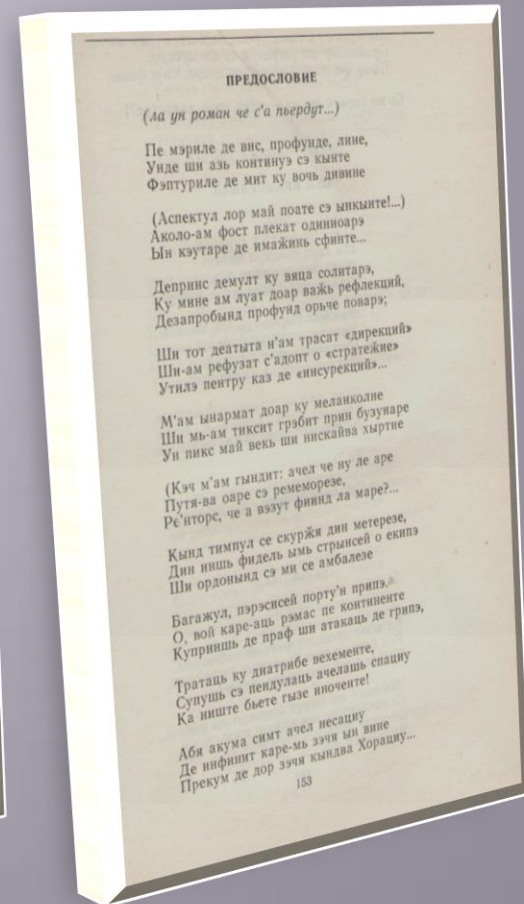
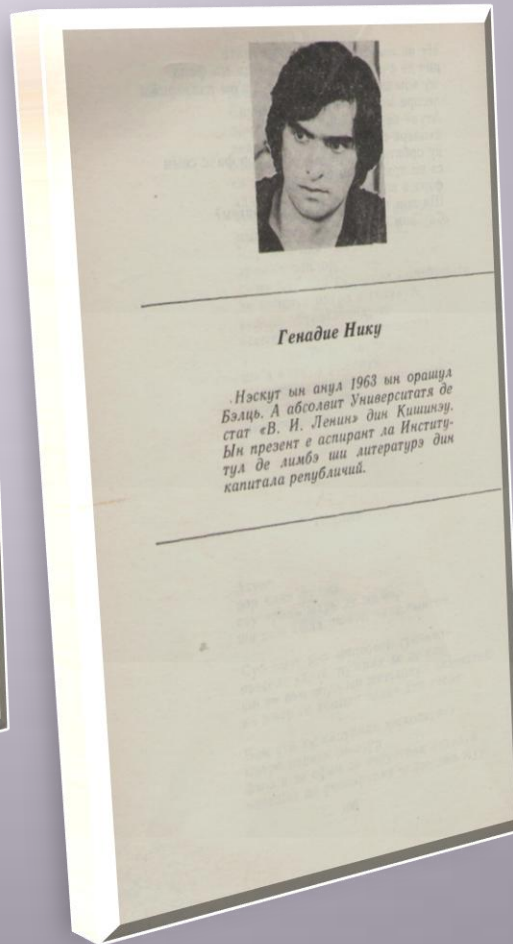


**Ghenadie Nicu** se servește ca și în trecut de un vocabular select, vehement-neologistic, de o anume grandilocvență a neologismelor, caută să le dispună în poziții inedite așa cum procedează maestrul de șah cu figurile de pe tablă, dar expresia sa are un contur mai regulat, este mai puțin obscură.

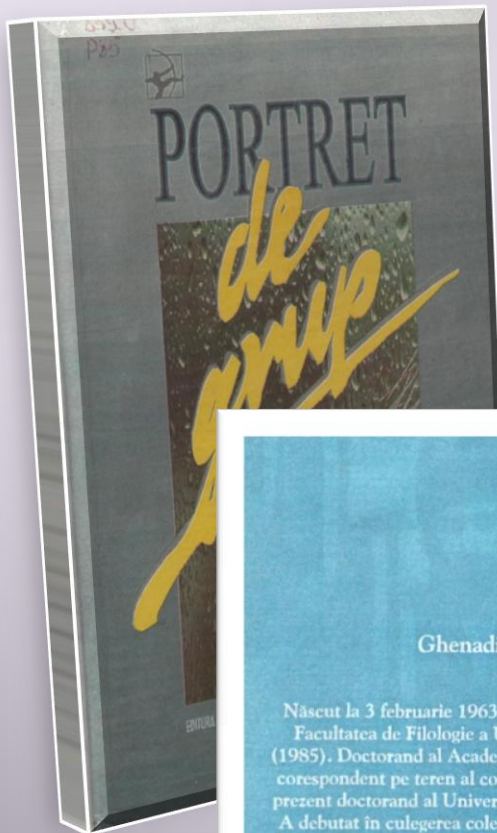
***Grigore Chipere***

***(Contrafort, 2003, nr 8-7)***

# PREZENT ÎN ANTOLOGII







### Ghenadie NICU

Născut la 3 februarie 1963, în orașul Bălți. A absolvit Facultatea de Filologie a Universității din Chișinău (1985). Doctorand al Academiei de Științe din Moldova, corespondent pe teren al cotidianului „Sfatul Țării”. În prezent doctorand al Universității „Al. I. Cuza” din Iaș. A debutat în culegerea colectivă *Dintre sute de catarge*, ediția 1990. Este autorul volumului *Calmant pentru Al ego*, Editura Hyperion, Chișinău, 1992.



### adînc în interior un nenorocit se țîra prin sintaxă

adînc în interior un nenorocit se țîra prin sintaxă ca prin noroiul de astă vară disperat spre clipa prezentă pierduse unul după altul oasele apoi carnea apoi metafizica eșuase în autografe de circumstanță (aici cariul domnului Biriș ar fi fost de un real folos dar ce păcat că nu s-a născut la timp) avea asupra sa numai dicțiunea impecabilă a femeii și gîndul insuportabil că de mîine aceasta se va dedica din nou instinctului

între timp în mesajul secret al cărții bine mascat sub aerul de epocă scîndura creștea surd desfăcîndu-se din cuie grimase căzute ca fardul de pe anguloșii pomeți pluteau silențioase prin ceață ideația fumega (deși o nu nu mai mirosea a parfum de pene arse) prin subterane tehnicienii găseau din cînd în cînd trupuri goale de manechini pe care se mai puteau deosebi tatuajele prenatală era ziceau gurile rele un fel malefic (malign ?) de a compromite bărbații serioși ce trudeau în sudoarea frunții de la nouă pînă la șase asupra natalității sufixelor

după o gestație îndelungată promiscuitatea înfricoșătoare a aparențelor s-a șters s-a estompat ninsese și strada devenise mai intimă puteai vedea pulsînd sub retina



GHENADIE NICU

ca un fel de contrapondere pentru cei neisprăviți  
dă peste noi anotimpul foarfecelui suspendat  
și noi palpităm cu uitare de sine într-o dezordine  
artizanală

pe covoare cu magnitudinea degresată  
printre trabucuri și odăjdii de seară

în asemenea zile ce să zic? mă sting  
pe intimitatea unor sfinți mucenici  
și scriu cu o benignă iritare  
despre insuficiența laringelui

ca o ambarcațiune din aripi și picioare  
plin de cavități cenușii  
urmăresc pînă la epuizare cum ochelarii de domnișoară  
se sparg de norii de bazalt

între gestul prin care îmi apăs pleoapele cu degetele  
și ritmul exasperant al universului  
se aude cum o persoană foarte gravă  
își suflă nasul  
iar altele bine școlite dar nevăzute

859.0  
C.37

# Cartea POEZIEI 2011



Editura ARC



GHENADIE NICU

n. 13 februarie 1963, Bălți

166

**și mai spune că are o inenarabilă oroare**

de petulanța vegetalului  
(o chestiune personală  
o treabă de lampadofor mizantrop)

căci avea ce avea cu pavajele:  
se mișca lent  
într-o atmosferă pe deplin rarefiată  
și asculta cu respirația întretăiată  
pofțicios ca un adolescent  
clinchetul umed al acelor clopotе minuscule  
cargouri cu divinități pensionate  
aspiranți senili preciza dânsul  
(și aș putea pune mâna în foc că estimp  
pe față îi creșteau bălării și scaiеți  
iar din pori îi țășnea în valuri groase  
o spumă grizonantă)  
spre confortul și vecinica pace a tiparului...

m-am trezit și mi-am privit propoziția  
care zăcea ca un șarpe sub dărâmături  
tachinată de musculițe verzui  
curtată de viermi languroși

o incredibilă candoare sfârșia la primul contact cu lumina  
ca sosul Indispensabilei pus la foc temperat

tărătoarele  
reprezentanții circularității infailibile  
se vor apropia cu lentoare



R&R  
R&R

# Basarabia

LITERATURĂ • ARTĂ • CULTURĂ

**COMPLEXE  
ȘI PERSPECTIVE** —  
M. CIMPOI și M. SIN

**STAREA PROZEI** —  
Aspect cristomatic

**BOEMA**  
În viziunea lui E. LUNGU

**RECONSTITUIRI**  
de Al. BURLACU și P. BALMUȘ

**PATRU AUTORI**  
de la BĂIȚI: M. SLEAMITICHI,  
M. CĂRTEȘCU, N. LEARU  
și P. PROCA

**MĂRTURISIRI** —  
de Monah SAVATIE  
(Ștefan BAȘTOVOI)

**ALTE SUBIECTE**  
de V. BESLEAGĂ, L. BUTNARU,  
I. NECHIT, P. NEGURĂ, N. POPA ș.a.

**POEZIA SFÂRȘITULUI DE  
SECOL** —

D. MATCOVSCHI, Gh. VODĂ, A. COORU,  
A. SUCEVEANU, N. DANILOV,  
Em. GALACIU-PĂUN

**AICI, ÎN EUROPA**

**3-6/99**



Rafaell M

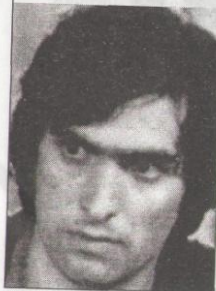
POESIS

## VERSURI NOI

**Ghenadie  
NICU**

*„...trei pantofi strâbăteau  
în fugă pardoseala  
și apele unei descrieri  
urcau languroase spre noi  
și falduri mari se mișcau  
lenevos*

*cît erai tu de singuratică  
atunci...”*



**cînd se aud clopotele**

cînd se aud clopotele  
ce fac moșii?  
moșii aprind bețișoarele de paie  
terfeleşc bine în țărîna vocabularul  
sicofanților  
dau drumul vastelor denii  
peste idilice suprafețe în carouri  
și stau așa copleșiți de beatitudine și  
moloz  
pînă le seacă pipele

cînd vine noaptea (sau poate alt orar mai  
aferent)  
se mitraliază grijuliu centimetru cu  
centimetru  
întreg tabloul  
se acoperă cu sunete vocale  
se dă cu iz  
se aproximează  
și se scoate evanescența

**între gestul prin care îmi apăs  
pleoapele**

între gestul prin care îmi apăs pleoapele  
cu degetele

și ritmul exasperant al universului  
se aude cum o persoană foarte gravă  
își suflă nasul  
iar altele bine școlite dar nevăzute  
(mecanismul prezențelor invizibile  
are o vechime milenară)  
stau încadrate și murmură

în mijlocul unei biologii concrescute  
cu scripetii

un scurtcircuit benign  
pentru o mai bună anturare a raporturilor

drept pentru care în seara aceea  
obosită de lecturi  
m-am văzut patinînd în viteză  
un abac gigantic  
iar maică-mea îmi făcea de pe mal  
amenințătoare  
cu tridentul

**transparența probabilității**

oh ce calamandros!  
pămătuful stătea pe asteroidul cît o stafidă  
eu mă aflam într-o încăpere vitregă  
pași flaușați topeau pic-pic în zodii incontrolabile  
curenții și cronologia

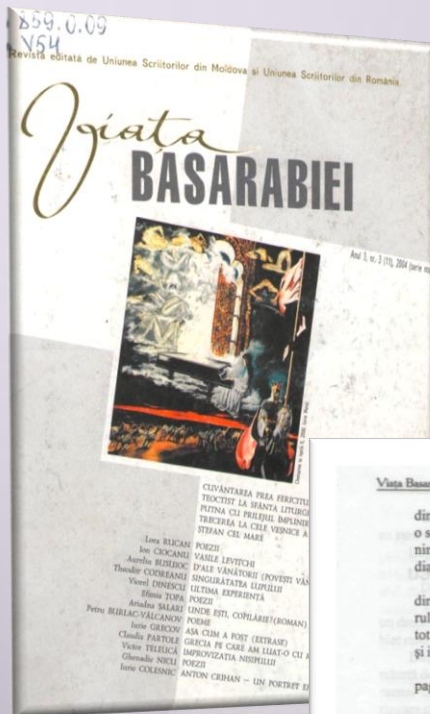
dincoace mă gîndeam: ce început de săptămînă exasperant!  
toată lumea dispare voioasă într-o baltă de vocale

cu ciracul urmîndu-mă imperturbabil  
levitînd sincopînd  
am probat atitudini ne-am exhibat  
în fața unor blocuri dezgustate de ideologie  
vertiginos ne-am depus pe carosabil

personalitățile noastre olfactive







dinspre arbori răzbătea în efluvii grele  
o semantică nouă  
nimeni nu avea habar cum vor evolua lucrurile  
dialogul devenea cu fie oră tot mai cutanat

din cripte serile ca din tipografii  
rului peste satul cuminte  
tot felul de himere mincinoase  
și inactuale

pagini clorotice dintr-un tract schizoid

dimineața foarte devreme îmi reprogramez eforturile

în vederea unei noi busculade  
sînt foarte sintetic  
am un soi de crepitație prolongată prin tot corpul  
țui și fredonez din citeva mii de elitre

o forță imperativă m-a deversat cîndva  
într-un puț insondabil

acolo am înfîlinit un crab blazat  
care povestea tuturor despre marea satisfacție  
pe care i-o dau trabucurile  
(ne-am certat la cuțite pe baza unui neologism  
de G. Călinescu)

apoi am pășit într-o încăpere greu de definit  
avea pereții trepidanți acoperiți otova cu circumvoluțiuni  
și fiecare perora ceva în surdină  
și se isca mamă în ultimă instanță un zgornot general  
care m-a inspirat să-mi reneg firmăcopul  
și vocația mea secretă de rozătoare

dar cine poate să înțeleagă această dramă acută?

în promiscuitatea unor mari mișcări provizorii

venea către mine patralaterul acela briant  
mă scruta minuțios  
ca pe un obiect de valoare

despre acel mărunț catastif

despre acel mărunț catastif  
în care s-au stocat piraiele și toate bețișoarele firave  
despre o prezență străină înaltă  
care amușină topografia  
(era un timp cu zăpada mușcată rău domnișoarele făceau ah! înainte să plonjez în iriși  
la o analiză mai atentă se puteau depista protozoare:  
pierdusem treizeci de ani pentru catagrafia lor completă)  
despre jigăritul imponderabil  
și plimbările lui nocturne printre dulăii vînjoși  
sau nu sau nu...

cu dragoste și furibundă nostalgie  
despre conținutul găleții strivite  
cu dragoste și idem furibundă nostalgie  
mai cu seamă despre locul său de cantonament:  
foioase ozon  
o materialitate discretă și retractilă  
ca o linie croită cu stiletul  
peste abis

eram acolo foarte mulți pe șes

primeam spre orizont  
o mare tristețe mistuia înfățișarea mea  
cu vagi proeminențe canine

mimi nu se știe de ce avea machiajul funeb  
și scria ceva de zor  
pentru cuantumul ei de ponoase

dacă îți lipeai urechea de sticlă  
auzeai ploaia

în minte caracterul silențios al amiezii  
aveam o ținută lejeră  
patinam cu o celeritate nemaiauzită  
spre depresii imaculate  
unde publicul  
(publicul format din secțiuni disparete)  
aplauda infometat

și era doamne dumnezeule un aranjament de forme  
o profuziune de muchii  
și toți se gindeau la ceva comun  
da da la ceva foarte comun

cîteodată simți foarte bine lichiditatea cuvintelor

colectivitatea lor pluvioasă se întreprăpt spre cer  
o desfășurare rapidă și silențioasă de forțe  
flux și reflux peste un iris îngălbenit și cariat

nu întreba nimic asupra aparențelor  
există interdicții grozave  
progeniturile sar din boccele fac tumbe  
și descriu cu gura pînă la urechi  
ideograme bătrîne

boiangiul ne privește atent spinările ude  
norodul de arlecchini și naiade  
saltă la ceasul acesta  
prin porii pieilor noastre  
ca printr-o curte de vacanță

dacă e vorba să-ți descriu în amănunțime condiția de furnal  
prăpădit printre gunoaie

greutatea de fontă a unor causalități imprecise  
dacă e vorba de gloaba anguloasă a efebului  
să vină încoace păstrătoarele de aminoacizi  
să le pună ele pe tapet aici-asa  
ca să vedem cum îmbătrînește se jerpelște și se umple de troahne  
o condiție de mare prestanță





# ACTIVITATE PUBLICISTICĂ, ESEURI, CRONICI LITERARE ÎN PERIODICE



CASTALIA



Ghenadie NICU

## cîteodată mă apucă și pe mine dorul să-mi lepăd

Cîteodată mă apucă și pe mine dorul să-mi lepăd corsetul și să filfii așa într-o doară din aripi spre tărîmuri mai opulente spre zone mai puțin ingrasioase trebuie să-mi închid ochii și să mi-i distilez cu beznă cu danteluțe fine cu mirosul de spray cumpărat de la taraba naufragiată sub exclamații și strigăte guturale cu vail amintirea acelei mări ale cărei valuri se furiau scorțoase ca niște țoale multicolore spre orizonturi mereu de bun augur fiindcă aici zilnic se inaugurează cîte o expoziție de zdrențe și cavități apretate cu flegmă și noroi zilnic se ricleie în căutarea osului unic și indivizibil pocitania te acostează din mers te apucă de braț te inundă cu valuri de carne și grăsime clipa înoată sărmana prin celuloză deșirată și slabă stau totuși liniștiți somnolez nici nu-mi pasă

că la două cartiere de noi zic babele s-a oprit un bot umed de concasor care aburește sau salivează sau se acoperă cu rouă sau mîrlie ceva infundat dintr-o arie veche.

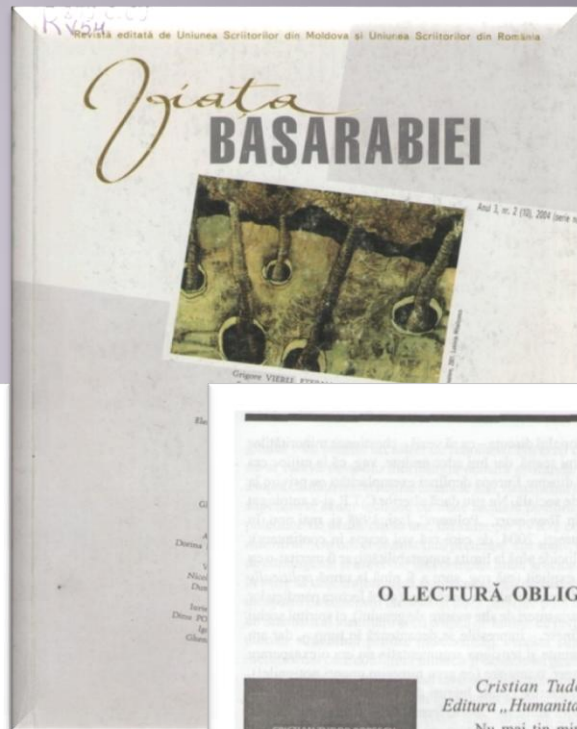
## stăteam foarte senin în fața acelor mohorîte absențe

Stăteam foarte senin în fața acelor mohorîte absențe aveam asupra mea pumnul de linii geometrice de după liniile înalte se deversa ca un puhoi limba celui mizantrop jigărit și pudibond renumit în agora pentru cagula sa terfelită că vrei sau nu dar corporalitatea vechilor ciștiguri te-mbie din nou mi se spunea fără încetare cînd treci cu lumina aprinsă încet-încet cu meticuloasă băgare de seamă la numai cîteva milimetri de suprafață se aprind mici veioze de ramuri ceața se fisurează languros spre mormanul de aripi uitat pe costișă

oh acele păsări ude străbătînd pe aleea de cenotafe cu surisul humectat

## aceste vietăți mărunte și reci și veninoase

aceste vietăți mărunte și reci și veninoase acest cîrd de unghii acoperind orizontul aceste piese de schimb care freamătă separat un cor dezacordat? o agonie bine regizată? zice; nu te supăra dar degrabă vine limaxul ei e liantul uite scrie și aici noi vom intra în substanța lui medicamentoasă și vom trăi fericiți pînă la adînci bătrîneți și ne vom spune alte povești cu babe libidinoase al și ne vom transpune vocația noastră discretă de antropofagi o vom mînca pe Clitemnestra!



Ghenadie NICU

### JUSTIȚIARUL

Cine a citit *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal* de I.D. Sirbu nu-și va putea reprimă, cred, o paralelă cu *Serisorile din Gulag*\* ale lui Nicolai Costenco, „un basarabean crucificat pentru aspirațiile sale naționale”, cum spune Mihai Cimpoi în *Istoria...* sa. Mie unuia, cel puțin, asemănarea mi se pare frapantă, înfi de toate în ordine spirituală, dacă înțelegem prin asta mai cu seamă caracterul. Diețuna, oricum, e aceeași: tranșantă, lipsită de inhibiții, de o senină cruditate, bazată pe ceea ce așa putea numi proprietatea cuvintelor, pe o conformitate strictă, adică, aproape funcțională cu realitatea. Nici diaristul, nici epistolografal nu cad vreodată în prețiozități, nu umblă, cum se spune, la stil. Ei au o treabă înfi mai importantă de făcut: aceea de a comunica. Paradoxal, dar eul lor profund iese astfel mai pregnant în evidență și, din numărul de observații și idei pronunțate, din atitudinea cu care atacă o temă sau alta, se întrevede, insolit, o mare libertate interioară. Spiritele acestea atît de greu încercate au, s-ar zice, o scandalosă dezinvoltură, judecă fără menajamente, nu uzează decît în sens ironic de reticență, sînt nu rareori sardonice, practică limbajul frust al esențelor, nu se încercă în vulturi și, în mijlocul servituiții generale, se comportă ca niște iconoclaști, sfidînd (fie și numai mental, în pagina manuscrisă; dar cîți au clacat anume în această zonă?) convențiile și tabuurile, sacrosanctele dogme ale timpului. Textele lor (ca și altele de acest fel) arată că umiliința instituționalizată nu face, în ultimă analiză, decît să potențeze demnitatea și că practica reprimării individului duce – măcar în cazurile fericite – la o practică, răsplată, a libertății. Sensul ultim al acestor scrieri este copleșitor de afirmativ...

Similitudinile urcă – într-un mod fatal, aș spune, dacă ținem cont de specificul perioadei – și în plan biografic. Discipolul lui Blaga stă, ca și Costenco, șapte ani în pușcăriile comuniste, deși anterior, între 1940 și 1945, a fost ilegalist; ironie pe care n-o evită nici autorul *Severograd*-ului, căci iată ce-i scrie în \*56 (după 15 ani de Gulag, cînd pînă și iluziile cele mai obstinate pare că ar fi trebuit să se spulbere demult) prozatorului Dominte Timon, coleg pe vremuri la *Viața Basarabiei* (și bun prieten, de altfel): „ideile comunismului mie îmi plac, iar eu sînt un comunist apartinic!” (Chiar dacă, în altă parte, vorbește de „ciocoismul nou al partinicilor” și observă, cu o remarcabilă luciditate: „trăiesc în țara unde libertățile, dacă nu sînt roșii, sînt în lanțurile robiei”). Dar asupra acestui aspect voi reveni: nu este singura contradicție a poetului.) Faptul, apoi, că Gary (cu vorba amicilor) a trăit sub șapte dictaturi consumă simptomatice de mult cu cele șapte schimbări de regim politic, prin care am trecut noi înșine de-a lungul istoriei. Există și alte puncte de tangență, nu le inventariez acum pe toate. Ce aș mai reține este doar o coincidență, oarecum neverosimilă, dar posibilă în sens ontologic, descoperind fulgurant

Ghenadie NICU

### O LECTURĂ OBLIGATORIE

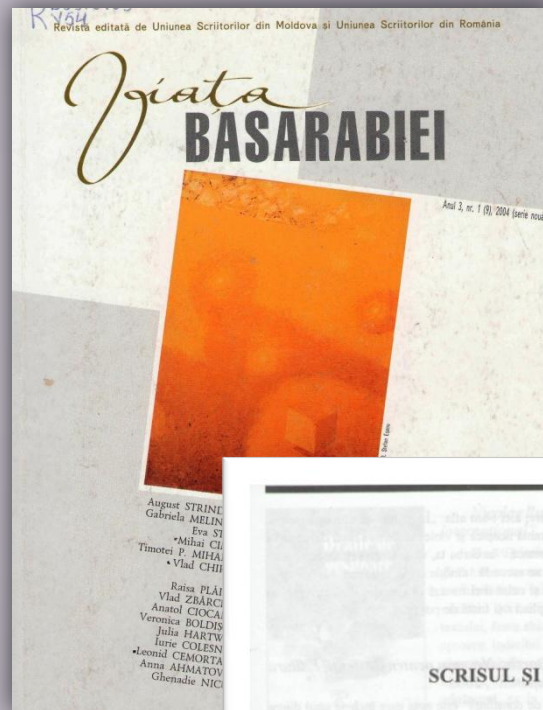
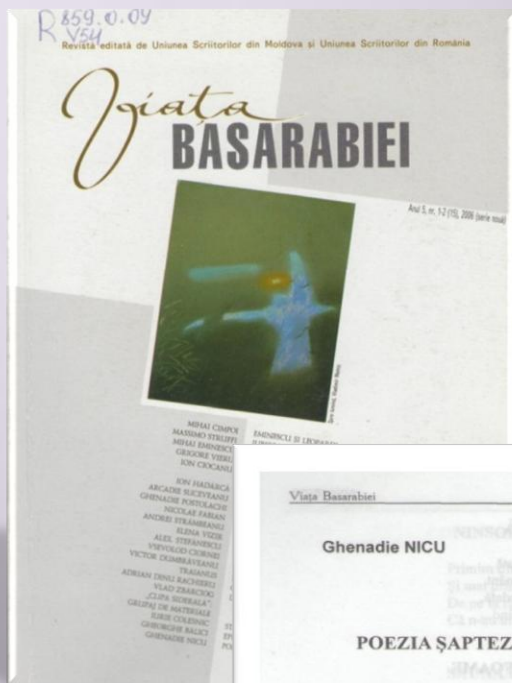
*Cristian Tudor Popescu, Sportul minții, Editura „Humanitas”, 2004*



Nu mai țin minte exact în ce împrejurări l-am descoperit pe Cristian Tudor Popescu. Eram, probabil, la Iași sau la București, oricum în *partea cealaltă*, pierdut într-un peisaj de valize și baloturi, printre fețe aici preocupate, dincolo abulice. Atmosferă de gară, ore de așteptare, cînd volumele pe care le cari cu gîndul de a li te abandona în pofida condițiilor (ca să nu spun intemperiiilor!) nu se mai pretează lecturii, devin brusc indigeste și le pui la loc, fără a le deschide măcar, cu o sinceră, deși inexplicabilă repulsie. Sînt momente de fief absolut al presei; nu poți citi, atunci, decît ziare, indiferent de valoarea și conținutul lor. (Breasla ar trebui să se

întrebe, de altfel, așa cum a făcut-o într-un rînd Andrei Pleșu – a se vedea *Chipuri și măști ale tranziției*, „Humanitas”, București, 1996 în ce mod se citește la noi gazetele, cum se receptează mesaje din cuprinsul lor, în ce stări de spirit cad ele, eventual chiar ce sensibilități atacă: chestiuni doar aparent gratuite și oțioase, cercetarea puțindu-ne lămurii, între altele, misterul persistent al inadecvării și zădărnicia patetică a afliilor editoriale pătrunse altminteri, *of course*, de cea mai aleasă simjire patriotică...) Fusesem, pînă atunci, un fan Cristoiu, cum se spune, fascinat de simplitatea lui tranșantă și de ceea ce s-ar putea numi confortul certitudinii. Comentariul punea ordine în lucruri, haosul din afară căpăta, în textele zilnice ale editorialistului, coerență și procesualitate; devenea, adică, inteligibil. În fond, Cristoiu livra un sens ciitorului. De aici senzația amintită. Într-o lume deabusolată, asta conta, probabil, enorm și popularitatea gazetarului (presupunînd că se va scrie odată un studiu asupra presei românești în tranziție) ar trebui explicată, cred, prin acest insolit efect psihologic. Stilul, iată, nu e doar omul, ci și resortul intim al sufragiilor de care ajunge să se bucure... *Evenimentul zilei* însă nu mai era, se epuizase, așa că am cumpărat ce se mai găsea, inclusiv un număr proaspăt din *Adevărul*, cotidian pe care, de nu mă înșel, îl zărisem odată (pe cînd Prutul mai era pavoizat cu flori!) și





Viata Basarabiei nr. 1-2 2008

Ghenade NICU

## POEZIA ȘAPTEZECIȘTILOR BASARABENI

### Un grefier al alterității

Introducerile se scriu, de obicei, și din respect pentru lectorul potențial, care așteaptă intenții clare, deduse dintr-un drum deja parcurs, la sfârșitul lucrării; sint opere de succesiune, dacă pot spune așa. În ceea ce mă privește, însă, o scriu chiar acum, în fața tatonărilor. Nu știu dacă „programul” meu se va afla după gestație onorat întocmai. Destinarii acestor rânduri vor putea să colaboreze (omit ghilimelele cu bună știință!) deziideratele și promisiunile de aici (câte se vor fi iscat și dacă!) cu modul real în care se vor aplica; și, evident, vor avea prilejul să aprobe sau să condamne...

În fond (dar sub rezerva solidă a ironiei), proiectul meu are o singură ambiție: aceea de a demonstra (utopia iremediabilă a criticului!) *o altă față* a Leonidei Lari. Poeta ne-a cam obișnuit – ca să nu spun mai apăsat – cu mesianismul ei vitriolant și tot mai radicalizat, vitrifiat într-o retorică copleșitoare. Ultimele-i cărți (dar mai ales *Anul 1989*) sint concludente în acest sens. Plină de reverențe sau doar prudentă (deh!), Doina Uricariu va scrie, și ea, într-un demers introductiv, că, „cu certitudine, poezia Leonidei Lari e o citorie”<sup>1</sup>. Dacă-i de bună seamă așa, atunci, negreșit, prin apostazie trebuie să se explice iritația cu care este frecventat (cînd dă Dumnezeu!) sfîntul locaș; căci într-un interviu de Simona Popescu<sup>2</sup> sint de citit următoarele: „Credeam că toți scrieți ca Lari și Vieru, pe care-i fluturau hipopotamii culturali care făceau jocurile”. Nu fac, bineînțeles, caz de aceste vorbe, dar trebuie să observ că sint rostite de o poetă a disoluției<sup>3</sup> și, totodată (fenomen recurent printre postmoderni: asta sună azi ca un truism, vezi bibliografia generației), de un cap teoretic. Au, deci, ponderea unei atitudini și atitudinea riscă să se perpetueze, dacă nu cumva s-a și postulat... Problema se prelungește dincolo de limitele esteticii și subcă în dihonii cu miză adesea meschină. Surprinzător (sau, cine știe, poate că previzibil de-a binelea: să așteptăm revelațiile posterității!), dar explicațiile sint mai cu seamă de ordin cognitiv. Editorii avîndu-și predilecțiile lor (ca

<sup>1</sup> Doina Uricariu, *Focul din suflet și cel din istorie*, prefață la volumul de sinteză *Dulcele foc* de Leonida Lari (Editura Univers, București, 1991, pag. 24).

<sup>2</sup> Acordat revistei *Contrafort*, anul IV, nr. 2-3, februarie-martie 1997, pag. 16.

<sup>3</sup> Pentru pură conformitate: Alexandru Mușina, *O poezie pentru milenii trei*, prefață la *Antologia poeziei generației '80*, Editura Vlasie, 1993.

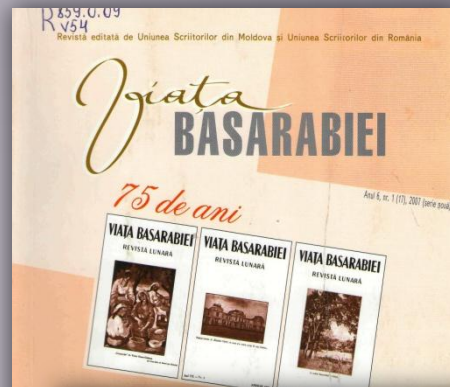
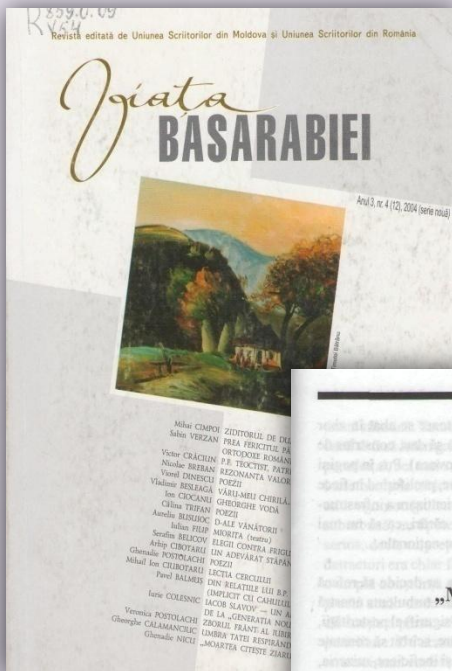
<sup>4</sup> Ion Simuț, *Incurstuni în literatura actuală*, Editura Cogito, Oradea, 1994, pag. 15.

Ghenade NICU

## SCRISUL ȘI CITITUL

*Doina Postolachi, Galerie de gânduri, Editura „Prut Internațional”, 2003*

Galeria... este, de fapt, un jurnal de impresii și, în cele din urmă, o cronică a angossei – ca efect al solitudinii și contemplației în cotidian. Poemele fac, de la o pagină la alta, inventarul unor înfîpliri mărunte, contabilizează derizoriul, constată, de pildă, că „rafturile s-au îngelat de praf” sau că „paltonul doarme în cuier” (aproape ca blana de vulpe a Lorinei Bălțeanu...), dar efectul este, paradoxal, tocmai a potențarea emoției. Frustețea pare să fie aici un principiu de funcțiune: „Plictisit și rezemat de perete, / cu respirația caldă, / împăturită alături, / caloriferul ascultă strada. / Gîndurile triste intră pe fereastră / ca niște fînjări, / nu li lasă să adoarmă. / Caloriferul nu le zice nimic, / nu le alungă și nu le sperie – / le lasă să se apropie, / să se încălzească în singurătatea lui”. Dar apropo de gînduri. Cuvîntul revine obsesiv. Dăm, într-un loc, peste „vechile gînduri”, în altul ni se vorbește despre „gîndul cel trist”, apoi iarăși despre „vechile gînduri” (care „vor urca pe cîlmîn, / își vor lua zborul peste oraș”), spre a cuantifica, în capăt, „generații / de gînduri”. Nu e numai afit. Există „gîndurile turburi”, gîndurile care „umbă noaptea și violează femei” și, din nou, într-un fel de paroxism lexicomic, „sînt tulburi gîndurile triste / și neliniștite”. Afla reiterativ trebuie că denotă numaidedul o figură de profunzime. Gîndurile care înaintează „pe străzile acestui oraș mic și pustiu / în care foarte rar se întîmplă / cîte ceva” și în care gara, simbolul expectativei, te petrece hipnotic „Cu streșinile roșii de nesomn”, sugerează – bacovian – un spirit dezabuzat, scrutînd se empatic, ca din altă identitate parcă: „Cînd se intrista, era ca marca / cu vinetele aveau la suprafață / cu burțile albe (adîncimile / le cunosc numai înecatîji)”. Probabilă sau nu (dar ce mai importă?), impresia de auten ticitate e frapantă în acest volumaș și am sentimentul că „nesomnul lui Eliade” (alături de „biblioteca mamei”) nu apare chiar ostentativ în unul dintre poeme: un anume mod, transant așa zice, al ingenuității așașă *Galeria*... în descendență „Romanului adolescentului miop”. Am fost de aceea uimit să descopăr, la un moment dat printre tribulațiile puerității, cu dramele ei inxeorabile („ca după un sfîrșit de lume, / cu înfrigurare revin / dezgrop rămașițe de caiete...”), și o dovadă de ceea ce numim, cu un termen cam șters (dar plin de latență!), maturitate feminină. Dacă ne-am propune să căuțim



proză scurtă

**Ghenadie NICU**

**„MOARTEA CITEȘTE ZIARUL”**

**LEVITAȚIA CONTINUĂ**

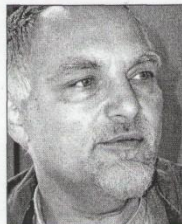
În presa ultimilor ani am putut citi, nu o dată (și pe un ton de verdict irecuzabil), că suntem o societate politizată. Nu știu pe ce se întemeiază asemenea concluzii – unilaterale și denivelatoare în esența lor. Societatea este ceva extrem de complex și contradictoriu și nu poate încăpea „fără rest” în limitele unei singure noțiuni, fie oricât de cuprinzătoare. Ea poate fi politizată doar într-o parte a sa, pe un anumit nivel, fiind în privințele celelalte orișicum: senzuală, gurmândă, claustrofobă ș.a.m.d. Nu m-aș apuca, prin urmare, să subscriu epitetului de mai sus, cel puțin fără cuvenitele rezerve. Altfelva e că omului nostru îi place (și i-a plăcut, de altfel, dintotdeauna) să *frazeze* asupra politicii: e mai igienic decât scuipatul semințelor și mai pasionant; inutil să arăt, de asemenea, că un mai bun mijloc de a-ți trage cenușa la turta proprie, afirmându-te în ochii celorlalți – ciraci de cafeana, de votcă sau pur și simplu de „plictis ontologic” – nici că se poate inventa. În sensul acesta, da, calificativul își are toată îndreptățirea. Industriași flecăreli incoerente și confuze, atleții vorbelor goale și deșănțate, disponibili mereu și debordând de o vitalitate care i-ar putea impresiona și pe sportivii de performanță, abundență; numărul lor sporește cu fiecare scrutin, laolaltă cu inepuizabila energie pe care o demonstrează. Apropiatele parlamentare sînt ca o binevenită ploaie de primăvară pentru truandale: „comentarii”, emițătorii de opinii și dătătorii cu părerea – docti și calificați, *of course*, purtătorii de fațesuri grave, pe deplin conforme cu un astfel de statut intelectual – au irupt ca dintr-un corn al abundenței, după legile încă ascunse ale formării hoardelor de lăcuste și epidemiale. Sunt peste tot și se manifestă spontan, din te miri ce: un accent, o elipsă, un rictus involuntar, datorat poate unei banale crampe la stomac, dar conotînd, în opinia lor, firește autoritară, din punct de vedere politic, etc.: „declanșarea” are cele mai neașteptate premise! Nu le poți opune nimic, cel mult o tăcere resemnată, căci sînt imbatabili și cu desăvîrșire surzi la argumentele bunului simț. Dacă, din bună creștere, pentru a întreține dialogul, plasezi o replică, ceva monocord chiar, un „da”, de exemplu (sau un „nu”, după caz), ești condamnat! Sursa încă neomologată a înțelepciunii și omniscentiei te coplesțește.

231

Viața Basarabiei

**„PERICOLUL, DUPĂ OPINIA MEA, ESTE MASIFICAREA ȘI CONTROLUL ABSURD”**

**Ghenadie Nicu – Virgil Mihaiu: interviu**



**Virgil Mihaiu**

Conferențiar de Estetica Jazzului la Academia de Muzică „G. Dima” din Cluj, membru în comitetul redacțional al publicației-stindard a jazzologiei mondiale *Down Beat*, membru de onoare al Asociației Criticilor de Jazz din Statele Unite (JJA), membru al juriului mondial *Down Beat Jazz Critics Poll*, membru în juriul ce acordă Premiul European de Jazz, doctor în americanistică și membru al Societății „F. Scott Fitzgerald” (New York); colaborator cu emisiuni culturale al Radio Stockholm, BBC, Scottish BBC Edinburgh/Scotia, Radio Cluj, Radio România, TVR, Free Europe, Radio Helvetia / studiourile Berna, Lugano, Lausanne, Sender Freies Berlin, Radiodifusao Portuguesa, Jugovenska Televizija, WDR Köln, Voice of America, Radio Novi Sad, Radio Nova de Porto, Radio Paris-Lisboa, Radio France Internationale, Radio Kultura/Moscova, Radio Oslo, Radio Rossia; membru al PEN-clubului român. Autor de cărți despre artele contemporane și de studii de specialitate, de publicații apărute în 20 de țări ale lumii. Realizator de emisiuni *Eseu Jazz* la Radio Cluj & Radio CD-Radio-Napoca și al emisiunii *Jazzorelief* la TVR Cluj.

*Nu ai ocazia chiar în fiecare zi să întâlnești, la Ungheni, un critic de jazz, cronicar avizat al domeniului și, pe deasupra (și dincolo de celelalte ipostaze, pe care le semnalăm în caseta alăturată), doctor în americanistică! Mort să fii – dacă ai o cât de mică, derizorie, nemsemnificativă contiguitate cu meseria scrisului, instinctul te scoate din casă în speranța unui interviu.*

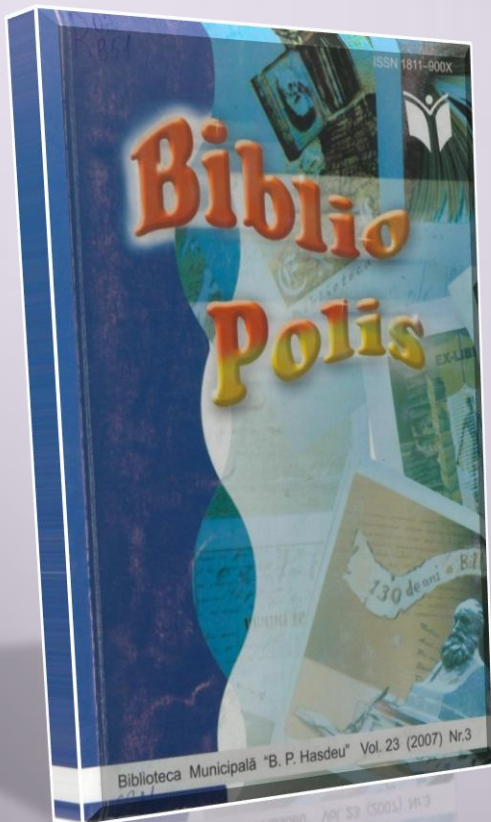
*Era într-o sâmbătă, din mijlocul lunii septembrie, tocmai citeam ceva de Dan C. Mihăilescu (Perspective eminesciene, o carte de tinerete, despre care Mihai Cîmpoi, eminescolog reputat, vorbește cu respect), când sună telefonul. E Vasile Boghean, fratele mai mare al lui Vali – cum a început să-și spună el, de la o vreme –, membrul formației Trigon și, de curând, câștigătorul Marelui Premiu al Festivalului de la Mamaia. Zice: nu vrei să vorbești cu Virgil Mihaiu? E în trecere pe aici, se întoarce la Cluj.*

*De festivalul organizat de Trigon veți fi auzit: presa nu a cruțat amănuntele, când băuse ceasul. Așa nu contextualizez. Spun doar că impozantul cronicar de jazz fusese la Chișinău în legătură, evident, cu acest eveniment. Ungheniul era, ca atare, pentru domnia sa, o plăcă turnantă – spre partea cealaltă! –, dar și un mod de a-și revedea un bun și vechi prieten.*

128







REMEMBER

ANONIMATUL BINE FĂCUT

Vinerea trecută au avut loc funerariile scriitorului Aurel Scobioală... Nu știu cât și dacă spune ceva - cititorului din partea aceasta de Prut - numele celui răposat. Probabil nu. Sau, mai curând, nu - pur și simplu (deși, evident, luând cauzele la puricat, ajungi inevitabil să înțelegi că „nu”-ul respectiv e și impur, și copleșitor de complex în același timp).

Aurel Scobioală a fost un scriitor pentru copii. A scris, în perioada sovietică, câteva lucruri dulci, de o aproape subversivă ingenuitate, fără inerențele, pe atunci, moralizări didactice și (mai ales!) partinice... **Lumamiejovisidu** - parca așa se numea una dintre cărțile sale, reunind într-un singur cuvânt, prin aglutinarea primelor două litere, denumirile zilelor săptămânii: condică fantezistă, de o gratuitate surizătoare și grațioasă. Asta în timp ce rafturile librăriilor și ale bibliotecilor se îngreleau cu mereu alte tomuri ale interminabilei „Leniniane” sau cu romane anodine despre colectivizare...

Aurel Scobioală n-a fost ceea ce se cheamă un scriitor important, reper, cap de serie etc. Prozele sale au savoare purității, sînt susceptibile de atmosferă, ating uneori pragul naivității autentice - tocmai calitatea (calitățile) pentru care sînt prizate de micul cititor. Ele au verosimilitatea înaltă a prefăcătoriei, știința subtilă a jocului sub specia maximei sobrietăți, aerul grav al convenției. Nu urcă, însă, în demnitatea miracolului, ca unele poeme de Grigore Vieru, nu impun un stil, nu au făcut școală. Și cu toate acestea, există în sine, au facultatea mirobolantă a unei

vieți proprii. Probabil că pentru asta, în fond, la cel de-al XXX-lea Congres Internațional al IBBY (Consiliul Internațional al Cărții pentru Copii și Tineret) de la Macau, China, din septembrie 2006, cartea lui Aurel Scobioală (un titlu aiuritor, dar fascinant, vă previn), **Carte pentru cîini deștepți**, a primit Diploma de Onoare...

A fost multă vreme consilier la Uniunea Scriitorilor din Chișinău. Cînd barul



Scobioală putea fi văzut în dreptul unui păhăruț de votcă, învăluit de fumul gros al țigărilor „Tempo”. Era un bărbat înalt, cu un cap masiv ornat cu doi ochi negri, enormi, și cu o mustață cochetă, de o premeditată desuetudine. Nu știam pe atunci că suferă crîncen de cancer pulmonar și că lichidul incolor avea, pentru el, efectul unei pasagere și improbabile beatitudini...

Fusese coleg cu mama la „Alecu Russo”, Universitatea din Bălți, și uneori, cînd mă invita larg să iau loc în areopagul de mușterii ce se întimpla să conducă (fiindcă avea, realmente, aerul de guru, privilegiat de vîrstă, de experiență, de un fler in-

BiblioPolis | REMEMBER

cisiv), mă simțeam în pielea unui favorit...

Altminteri era un om delicat. Avea atenții pentru toți, fără obișnuitele printre literați discriminări de rang sau te miri ce alte idiosincrasii. În afara paginii redevenea bărbatul lucid și pragmatic, în stare să te uimească cu precizia cite unui diagnostic, pus rectiliniu, peste orice conjunctură. Un spirit care a privit lumea fără prea multă pietate, dar care s-a revanșat în delicioase instantanee prozaistice, unde își adjuceca cercul lui de candoare, micul său eden cu lotuși și chiparoase...

M-am întrebant întotdeauna cum poate un bărbat atît de impunător (părea un hidalgo rătăcitor printre derizoriile făpturi

ale lumii) să se rezume la instantanee și fulgurații? Povestirile sale îți dau, cert, un reconfortant sentiment epic și ai fi vrut citeodată să le amii nițel sfîrșitul, să gusti mai departe stilul lor jovial și acidulat totodată. De ce nu ne-a lăsat un roman? Cît din penibila condiție a scriitorului basarabean - omul dintre lumi - intră în aceasta potențialitate ratată? Mult-puținul postmodernism de pe malurile Bicului îl este îndatorat și acestui scriitor fără veleități. Aurel Scobioală ne învață frumusețea anonimatului temeinic făcut...

Ghenadie NICU

(Ziarul de Iași, 9 Iulie 2007)

... A AVUT MULT CURAJ DE A SE EXPRESSA LIBER, DIRECT, ÎN ORICE REGIM

Valorile adevărate nu cunosc granițe. Moartea lui Florian Pittiș a indoliat în România o întreagă generație în blugi. Presa străină a comentat amplu dispariția „eroului folk” al țării noastre.



În România comunistă, puțini au fost aceia care au îndrăznit să nu țină cont de linia impusă de regimul politic. Unii au reușit să găsească o supapă de salvare în artă, în muzică. Florian Pittiș a reușit să câștige respectul câtorva generații prin cariera sa care nu a acceptat bariere.

Mulți, foarte mulți români, inclusiv din Basarabia, își amintesc vocea lui inconfundabilă din îndrăgita emisiune *Te-leenciclopedia*.

„Gesturile sale de sfidare a regulilor impuse de regim poate nu par mare lu-

cri azi. Un cuvânt ici, un cântec colo. Dar pentru mulți erau un semn de speranță, iar pe vremea dictatorului Nicolae Ceaușescu speranța era o raritate”, comenta, la moartea artistului, BBC. „Simpla prezență a lui Pittiș evoca un anume grad de independență. Avea părul lung, precum starurile rock occidentale. Iar lungimea părului nu era pe placul autorităților, care erau tot timpul puse pe sancționarea tendințelor, burgheze”.

Energia lui era legendară și magnetică. Este un fapt recunoscut de mulți, care își amintesc de anii '80, cînd Pittiș a regizat, dar a și jucat în piesa lui Stephen Poliakoff *Cum se numeau cei patru Beatles*. „Era o aură mistică în jurul acestui spectacol, iar biletele erau greu de obținut. Oamenii veneau, e adevărat, pentru muzică, dar mai mult decît erau, veneau pentru Pittiș”. În timpul spectacolului, Pittiș vorbea cu patimă despre *Beatlemania*. Despre cum veneau mii de fani la aeroport, cînd *Beatles*-ii soseau într-un tur-





# SEMNA

REVISTĂ LITERARĂ

ANUL II Nr. 2 mai 1998

## semnează:

Mihai Ursachi  
Leo Butoaru  
Maria Sleshtitchi  
Mircea V. Ciobanu  
Trina Nechit  
Ă. Aiescu  
Ghenadie Nico  
Maria Abramciuc  
Anatol Moraru  
Adrian Ciabotaru  
Gheorghe Popa  
Gheorghe Calamanciu  
Abdulrazak Gurnah  
Nicolae Leahu

## (RE)LECTURI

### POEZIA, ÎN LATENȚĂ



(Sfârșit. Început în nr. 1/1997)

Poemul se numește *Sarpele* și, în cuprinsul volumului, este o piesă de referință. Fortul puțin nota, se poate să spun că ilustrează mai bine decât altele programul estetic al autorilor. În orice caz, *prolepticile* ei se văd mai distinct aici și într-o formă care stimulează spiritul didactic... Înția în ordinea impresiei ar fi *travestial*, și travestiul implică în mod necesar *configurarea*. Interacțiunea lor aruncă asupra poemului o *perspectivă critică*. Să vedem ce causalitate îl determină. Aici trebuie să remarc un fapt simptomat: autoarea apare extrem de rar în ipostaze *sub-genetice*, de regulă cu rezultate deosebite. În mod paradoxal, un text din care a fost expurgat imaginarii (miraculoul, fantomaticul), un text "biografic" își pierde, în cazul Leonidei Lari, credibilitatea și epoează în gramatică. Ontologic vorbind, poeta nu poate *mărturisii*, confesiunea ei nu devine verosimilă decât atunci când este tradată în beneficiul ficțiunii. Ca un animal cu digestia specializată într-o altă gastronomie, poemul refuză tribulațiile ementului, iar dacă totuși este forțat, evadează lăsd în pagină coada moartă a retoricii. Se pare că autoarea are conștiința acestor efecte:

*Mă versul mai aproape cu pila și blatul  
Și de un pîndu vîștie, ap pîndu te aratul  
și își instituite o regulă:*

*Să aluneci în tînăi mureu  
Ca un vis efemer și confuz -  
Nu te-mișorec, cîndrile m-a-  
Tînăi tînău de poezie și gen.*

*Să aluneci în tînăi mureu  
Creația nu-i posibilă decât atunci când este asistată de o prezență necunoscută, invizibilă, o prezență, mai precizată poeta, de "eufonie albă" (Iarnă), "ceva/Fără sfârșit" (Interior), o *pîndire albatu*, o "făcătă palidă" care se îndepărtează" (Iobite, de ce sufletul tău se trone de mine). Intelcția, deci, este provocată de un agent transcendențial ("sfințit luminar"), de un "strigoi albatu":*

*Nouă. Și o fîșă uitată la genou.  
S. fîșău uimă, mîngîie și pîndire.  
Sine o rîșău de sarpe în stîng.*

SEMNA ANUL II Nr. 2 mai 1998

*Săgețile unei sîmbe nelinști  
Și frunce ciulite, cîrghind-mi pe umeri.  
Poreci porcăi ze cîntînd pînă cîna mea  
bînd fluturi și ape, și flori. Mai este cîna aici.*

*Spre care se uram  
Ca spre izvoară că  
Figura esențială  
conchide, personajul  
liric descoperim auz  
fi exagerat să consie  
poezia această drept  
forțază (sistem în  
cealaltă parte a lucr.*

*Ce ascendență ar  
nu păstrează discrep  
pline de semne, ex  
episoade și discuti  
prin-o simplă trecu  
imagina sa aproape  
(Marele Viat). E  
metamorfozele sprit  
cunoașterii, care  
redempțiune. (Vig  
poemul are anu  
incomunicabilul ph  
fulgerate revine de  
Marelu Vint). Orig  
Ea - un rîșău în  
experiența sa, pe pla  
Sua fîșău, pînd  
dar prezentul s  
care scindează psib  
Dor cîrle mine a  
"Cine sînt eu?"  
(Intrebare dublată de  
rîșău?). Criza de  
culpabilizări de sine  
Sint un promor, u  
S-a înț, se vede, f  
Însă este repede  
confuzia prin antiez  
Un iuger sînt, un a  
S-a rîșău în tînăi  
E, eșdar, o sum  
caracterizază prin  
trist", e purtător d  
inflaplet"), pielea s  
Il cuprinde, cu toate  
fîșău mai sînt, mai  
Și rîșău și pîndire în p  
Cînd, după un p  
îndăverat, are un sen  
lău un discurs de ex  
psibic:*

*Apoi de-odată am  
Eu, Don Juan, sînt  
Mă dău la oglin  
Privu cu ochi sînt  
Te, bîdău, m  
Te, pîndire m  
Un rîșău sînt  
Ori... poate că u  
Acesta este, cu s  
Leonidei Lari se man  
și nevăzută. El este*

# SEMNA

revistă literară, anul VI, nr. 3-4 2003

## Recuperări

### Renate Weber: "Nefăcînd un proces comunismului, am rămas, mental, cantonați în trecut"

Pe doamna Renate Weber am cunoscut-o acum vreo doi ani, cu prilejul unui seminar ținut (la Vadul lui Vodă) în chestiunea drepturilor minorităților naționale. Facea parte dintr-o echipă de experți internaționali (Davide Zaffi, Gabriel Andreescu, Frank Steketee), invitați prin intermediul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, a Centrului pentru Drepturile Omului și Departamentul Relații Naționale și Funcționarea Limbilor din Republica Moldova, ca să conferențeze pentru specialiști din consiliile județene și prefecturi. Avocat cu o experiență de peste două decenii, absolventă a Facultății de Drept din București, membră a Comitetului Român Helsinki din 1990, deținătoare a importante funcții în Federația Internațională Helsinki pentru Drepturile Omului, Serviciul Internațional pentru Drepturile Omului (cu sediul la Geneva), Consiliul Internațional pentru Politici în Domeniul Drepturilor Omului; desamantă, la un moment dat, de către Ministerul de Justiție din România, judecătore ad-hoc la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, într-un caz ce tocmai îi viza țara (și care, e locul să menționez, implica Serviciul Român de Informații), doamna Weber produce o impresie de mare siguranță.

Asta, de altfel, se poate vedea și din interviul ce urmează. Și este, mărturisesc, și motivul pentru care m-am hotărât să-l solicit, tema reclamind din plin o asemenea calitate. M-am întreb atunci, mă întreb și acum dacă există la noi, cu adevărat, problema minorităților naționale, dacă e ceva în cîmpul legislației care împiedică asupra drepturilor lor? Sau optica trebuie pusă în concordanță cu realitatea, adică răsturnată, majoritatea din zona aceasta fiind tratată, în atîtea și atîtea cazuri, ca o minoritate? Cum gîndește în sensul acesta un expert european, ce modele și soluții ne propun emisarii unui continent reputat pentru civilizații dar și civilitatea sa?

Cum între timp s-a întîmplat ce s-a întîmplat și problemele de limbă și etnicitate stau din nou să polarizeze societatea, chestiunile acestea capătă un aspect imperativ. Ce spunea expertul internațional acum citva timp în materie de multiculturalism sună azi, sub securea federalizării, a laudelor lui Voronin de a fi readus limba rusă în uzul de toate zilele, a "Cursului integrat de istorie" și a altor înepții pe care guvernarea le pune la cale, ca un avertisment. Nu discuți despre sexul ingerilor în materie de asediu. Vreau să spun că atitudinea doamnei Weber mi se pare exponențială pentru modul în care Europa înțelege să trateze această periferie a sa: de pe culmi care rezumă pînă la

obscurizarea realității. Și sentimentul meu o spun deocamdată în surdina este că avem datoria să inducem organismelor ei o altă viziune intrucit ne privește, să tragem un semnal ferm că, sub aparența normalității, a legalității pretins împeccabile, aici spumegă nedreptatea și aberația.

Ghenadie Nicu

*"Stimată doamnă Renate Weber: ați afirmat și calitatea de expert internațional vă pune cuvintele într-o lumină mai puternică, le dă relevanță că v-ați bucurat enorm dacă și România, după exemplul altor țări, ar fi declarată o țară polietnică. Este chiar o binecuvîntare un asemenea statut?"*

*"Eu cred din tot sufletul în pluralism. Pluralism pe care nu-l reduc doar la pluralism politic: acela mi se pare un mic aspect. Pluralismul este în toate felurile; e un pluralism al opiniilor, la care țin foarte mult. Ar fi îngrozitor ca toți oamenii să gîndească la fel. A încercat comunismul să facă și me-a zăpăcit destul. Dar, din fericire, n-a reușit. Deci, pluralismul de idei este important. Pe urmă: oamenii sînt diferiți. Diferenți prin felul în care se văd pe ei, diferiți în funcție de mediul din care provin. Și mie îmi place această diferență. Cu mine pe inimă vă spun: locul în care m-am simțit cel mai bine a fost Columbia University. Acolo, e aproape imposibil să regăsești doi oameni aparținînd celeiași rase. Cînd pătrunzi pe culoare, ai efectiv impresia că ai pășit în lume, căci toate lumea, la scară redusă, este reprezentată acolo. O să vă dau un exemplu banal: eram la un seminar, luam niște cursuri alături de alți 35 de oameni. La un moment dat, profesora întreabă: cîți dintre cei prezenți aveți cunoștințe de limbă americană? O aveau doar șase. Vă dau seamă ce spațiu multicultural era acela? Mie, repet, îmi place această diversitate.*

*"Dar nu credeți că diversitatea la care vă referiți presupune un înalt grad de civilizație, de comprehensiune, de admitere a alterității, de acceptarea a celuilalt? Și că ea este potrivită doar acolo unde toată lumea este, cum să spun?, școlită, unde toți au cei șapte ani de acasă..."*

*"Cred că e chiar mai mult de alt. În primul rînd, diversitatea există indiferent de gradul de civilizație dintr-o țară. Ea există ca fapt. Problema e, într-adevăr, cum o poți în valoare și mă bucur că ați folosit termenul "alteritate", pentru că asta este cuvîntul care, cel puțin în limba română, exprimă acest respect pentru diversitate. Eu sînt mai puțin confortabilă cu cuvîntul "toleranță". Toleranța pare să aibă ceva ușor arrogant, desprețuitor, de treacă de la mine, că și conotație.*

*"Condescendent..."*

*"Al exact, uite, e un cuvînt foarte potrivit. Dar alteritatea înseamnă efectiv respectul celuilalt.*









EU PENTRU CINE VOTEZ?

## Post... și preelectorale (II)

de Ghenadie Nicu

Mintea de pe urmă

Sper că într-o bună zi (și la o distanță măcar confortabilă de scâlpătat) biru-va gândul să scriu ceva - cu cap & coadă - despre presa noastră. Apa petrică și răsădimentară, cum ni se îndrăgănează unsoși, frecvent politic și, văk, constant agrarizat, plăcându-i înviesua mai mult decât apoteozile și cuminecarea asupra (primom agienții și deinde paldile ideavite, spre a-i rezuma crezul), ea a străbătut totuși, timp de douăzeci de ani, prin deșertul tranziției. S-a amuzat, a blămat, s-a prefăcut echilibrantă, a afectat că relatează (în timp ce citea drept comentariu, cici irepresibile, oh, stăi câte umorilor), s-a pliat, s-a repliat (fentind arareori și cu manicală prudență: mi de probe la dosarul oportunității mediatice) și a făcut încă o mie de alte lucruri, nu tocmai onerabile, bănușim, și nici dintre cele mai adrețuoase. În schimb, iacă, e bine mere și azi, mică! Am vădit deunăzi o fuzie locală - sorta gramăni cu altele altele - și am spus surprins că în crezutul nostru supraviațuitor e, poate, singurul merit notabil. Care ar fi, retrospectiv, supra de lăudat, istoric vorbind? Independența cea mult trimbiată, sărbătorită cu fast și găpat, în eropaguri simandicoase, nu ne-a folosit la nimic lacozna (politică, bon air, dar și economică, din nefericire) tot de la Rădărie ne vine, ce am spus să răsăm între timp - în plan instituțional, ca să nu mai pomenească de cel social - s-a dărmat ori se ruinează lent și chinuitor. N-a fructificat, propriu-zis, decât demagogia și cariera au făcut doar chimii și delaptașii... Dar, vorba ceea, n-am abdicat de la trupele noastre, tot în carnea noastră agiență am rămas de ajuns, la urma urmelor, cu să atacăm din nou ortodoxia, să ne reprogramăm eforturile...

„Proștite se repetă și la alte case mari, și la alte popoare, dar... pe spiră! Adică, la un stadion superior, mai evoluat. La noi, la moldoveni, prostia (asistăm la eveniment!) se repetă ca trasa la indigii Mița Ghimpu, Telea Șalariu...” Adevăr grăta-l, coare Jorede. Poate că nu te-ai fi crezut, cunoșcându-ți năvralia atarhică și danful ce-ți slăbește carizmatia peștii atunci când vine vorba de româniești (și în „Ștefanini” și plătă odnoșară graș de Lăcămăchi vine - vedem la tot pană - destul de des), dacă nu m-ai fi convins cu ochii mei proprii și cu urechile din dotare că dia-

gnostical matală e străitor de just. Decoe cu microfonașe, rigle și, în fondul, cu adresa web a agienții Infotag, Mihai Ghimpu „Cum spun... cine? Poleșoși: bon jur, mamam!”. Serafim Urcheanu „De fapt franșoși, da laduș” (ok, cum ar veni), Mihai Ghimpu „Da, da laduș”, Ambii, în cele din urmă: „Mă, hă, hă!”. Vă puteți delicta înșu cu scena acasta de umor involuntar pe <http://lefi-mul.livejournal.com/52479.html>. E, pe cîi se poate înțelege, un fragment dintr-o conferință de presă, susținută de actualul președinte al Parlamentului, conferință la care a luat parte și colegul nostru coșășe, promisișorul de penoi - primăvara trecută - în valoare, mișcă, de tocmă 500 de euro, domnii de opulență prezenți somatic Serafim Urcheanu. Sigur că oralitatea e ea un cîmp minat: poți găsi și cînd te numești Alexandru Greșar sau Mișoru Avram. Erare humanum est! Dar, dacă tot ai făcut-o de oale, măcar țineți cu grație din daravari, pentru că electoratul, așa obșcut cum le pare unora, s-ar putea să se linceze odată cu speria că întregura europeană - din care și-a înghebat Alianța năckname-ul - a înlocuit pe mna unor mahalași. Doamne, iartă-mă!

\*\*\*  
 Apropos, mare ci-o fi voini subitului cunoscutor al fondului diplomatice... pedon să publice zilele trecute (mă refer la „Moldavskie vodostoni” din 4 septembrie ac.) un Apel către minoritățile naționale? La că nu putem face abstracție de ruși, găgluți, evrei etc. Dar oare cum sună constatară că „Avem o putre comună, cu toate nevrile și bucuriile ei” în gara care a minșibizat în draci toată viața? Său, te pomenești, mintea de pe urmă se dă odată cu legitimația de spiche?...

Inter rating și eufemisme

„Cine le-a încercat comisișterilor din Moldova, cu 71 de locuri în parlament, să pună țara pe o temelie sigură? Comisișterii. Acasta e răspunsul. De ce? Pentru că la convenențe. Duvalier-tata - un criminal, dar era susținut de americani pentru că kupta cu comisișterii haitieni. Însă «Papă Decu» nu era blăst proști, închindă o parte dintre ei, nu zău să crească alți comisișterii în local celor morți. Pentru că șișii odată cu dispariția comisișterilor, va dispărea și ei de pe arena politică. Citiți? «Comediantsi» lui Gheorghe Greșcu. Așa a fost și la noi: unișitășiișuș ingărdășimintul organizașion, mranșia, pe care a dat în floare «malina» comunistă”  
 Vișeu Mihail divit (Septembrie, 11 septembrie 2009).  
 Nu știu cum fost sau lucrurile pe linia improbabilă, care-i lega pe haitieni cu pretinșul Papă Decu, dar teza că la noi acțiunea (i.e. faptele, efortul institușional, reformele -



Carnava  
 identităș  
 români, aromâni și  
 Pe malurile

Nichita Dan  
 față cu  
 Nicolae Măno

diaristice | ghenadie nicu

## Jurnal fragmentar

Originea unei hibe

2 ianuarie 2012

Ce mi-a fost dat ieri să aud, aproape toată ziua: „Cu anul nou!”. Este un calc din rusă: „S novim godomi!”. „La mulți ani!”, cum ar veni. Ai parte de urările astea, invariabile, la sfârșit de an. Dogeaba și-au bătut gura lingviștii, în van și-a ținut Ion Ciocanu, criticul literar, colegul de generație al lui Mihai Cimpoi, rubrica de cultivare a limbii la radioul național și prin cîte săptămânale și cotidiene. Zadarmice s-au dovedit eforturile profesorilor de română. Tot „Cu anul nou!” și tot la Italia plăcăm, tot pe televizor zicem că am văzut ceva, tot karocce în loc de „în fine”, tot hai, davai (alias „pe curind”), etc. etc.

Curios a bugat de seamă cei de la Educație fenomenul? Pentru că în obstinația de a folosi și mai departe calchierile, în persistența acasta, peste mode și timp, vorba poetului, a aberațiilor, și nu în cazuri izolate, aporadic, ci la scară națională, se întrece, cert, un așume fenomen. Ce se întâmplă? De ce am rămas înuni la cultură, de ce continuă să nu ne pese nici azi cum ne exprimăm, de ce nu mîșcă măcar o singură fibră în sensul acasta? Dar sînt toate astea explicabile doar cultural?

Ar ajunge să le situăm numai în perspectivă istorică? Nu e cumva la mijloc încă ceva, ținînd de structura noastră cea mai intimă? Karocce, apropos, e recurent și îl poți auzi și din gura de filozof. Ce e cu un virus care a pătruns pînă în cele mai profunde straturi ale sistemului. Da, chiar în termenii acasta computașionali vorbiți, urmînd, logic, să

ne întrebăm cum stăm cu soful de apărare, cu scutul, mai exact. N-ai vrea să pară o paranoia naționalistă ideea mea, dar cred că se poate întreba, doar tehnic, cum ar fi arătat vremurile de azi (noi înșine, bineînțeles), dacă am fi avut o altă noțiune a demnității? Repet: nu vreau să pară o paranoia, dar pe cine dintre noi (fac, iată, apelul) l-a străbătut vreodată bănușia că mașinala consimțire la karocce e o atitudine de sclav. În fond, un gest de supunere celuilalt? Rata calchierilor poate fi - nu rîdeți! - și o măsură a demnității naționale. M-am gândit odată ea se poate umbra cu dicatofonul prin mulțime, prin gîri, în tremuri, autocare, peste tot, iar fișierele audio să fie apoi transcrise și volumul sau volumele rezultate să fie, la rîndul lor, tipărite. Totul - fără nici un indiciu, un text comun, cu expresia lui Bacovia. Am avea astfel o fișă imensă de gentiu - multiple căi către culisele mentalului. Căci nu sîntem deloc cei care ne credem, ne acroafim și, incomparabil mai mult - și mai profund - decît faptele noastre, sîntem propriile cuvinte. Textele spun totul chiar și atunci cînd sînt făcute să mintă.

L-am interviuevat acum nu demult pe Dan Dunașcu, directorul Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale de la București, cu prilejul lansării cărții sale *Basarabia și România? Dileme identitare și (ge)politice în R. Moldova*. Avea o teză care mă cum enervase, sincer vorbind: cum că viitorul Basarabiei e în mîinile noastre, depinde de ne dorim. Așa s-ar părea. Dar nu e totuși cum cinic să-i lași la propria lor latitudine



pe niște oameni lipsiți de tradiția unui asemenea exercițiu? Cîți discernimînt crede inteligenșia de pe Dimbovița că am avea la nivel public - sau, mai roș, instituțional - să luăm hotărîri care să ne angajeze viitorul? Am pus întrebările acastea, gîndindu-mă la faptul că, dincolo de toate normele și cutumele de drept internașional, dincolo de rașunile - mai mereu meschine - ale politicianului sau geostatisticului, trebuie să existe și o răspundere - care nu se poate prescrie - a Centrului în raport cu Marginea. Indeneșabil: noi trebuie să ne decidem viitorul. Chestiunea e dacă avem „logistica” trebuștoare acastui scop. Și n-o avem, dovadă ultimele două decenii, pe care le-am ratat cu o rară inconștiență. Așa că, înainte de a lăsa lumii de aici dreptul de a-și decide însăși viitorul, ar trebui să ne întrebăm, fie și în surdă, dacă nu e așa cumva un mod de a ne spăla pe mîini. Cine să decidă? Și cum?!

Nu-mi pot îngădui să rezum aici replica politologului, foarte nuanșată, de altfel, deși excesiv de protocolară pe alcuri. O propoziție însă e de citat ca dovadă că Centrul nu e doar suveran ori sasiștit: există și spirite lucide. E apropos de ideea că Bucureștii nu ne poate concede pur și simplu dreptul de a decide; are, înainte de asta, obligația de a crea aici meșanismele discernămintului, datoră moralișii de a asista geneza clarviziunii:

# REDACTOR-ŞEF LA REVISTA UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI, SINTAGMELE





# COLABORATOR, CU TABLETE SĂPTĂMÎNALE, LA „ZIARUL DE IAȘI”

As! - Ziarul de Iasi - Windows Internet Explorer предоставлен: Mail.Ru

http://www.ziaruldeiasi.ro/opinii/as~ni93f0

Файл Правка Вид Избранное Сервис Справка

Избранное nicu ghenadie - Поиск в Goo... As! - Ziarul de Iasi Ghenadie Nicu - crispedia.ro

"Ziarul de Iasi" și "Complexul Hotelier CIRC" te răsfată!  
Cîștiga o cină savuroasă și o noapte de relaxare în afara orașului!

**Ziarul de Iași**

Joi  
6 Decembrie 2012  
Ultimul up-date 12:30 GMT+2

Cauta

Ziarul de Iasi Google

Ziarul de Iași pe mobil  
DESCARCĂ ACUM!

ANUNȚURI: AUTO | IMOBILIARE | LOCURI DE MUNCA | **POSTEAZA UN ANUNȚ** | ANUNȚ PRIN SMS | ABONAMENTE | PUBLICITATE | CONTACT

Prima pagina ziaruldeiasi.ro » OPINII

LOCAL

POLITICA LOCALA

NATIONAL & EXTERN

ECONOMIC

INVATAMINT

EDITORIAL

TEMA SAPTAMINII

**OPINII**

SPORT

MOZAIC

RECOMANDARI ZDI

TIMP LIBER

NATURIST

EDITIE CU CARTE

CURS EURO

**As!**

AUTOR: GHENADIE NICU

DATA PUBLICARII: 13/11/2012

Cine dintre ei ar vibra la ideea de a-si insusi limba romana in vederea unei cariere, asa cum rezulta din traseul parcurs pana acum de actualul ministru roman al sanatatii?

Raeed Arafat pe post de precept moral. Sau ca model de urmat. In fine, ca termen de comparatie. O tema, foarte bine captata, de Constantin Tanase. Fostul sef al SMURD-ului e, privit de aici, un fenomen aproape incredibil, cu neputinta, practic, de imitat in conditiile noastre. Nu trebuie sa repet: Raed Arafat e nascut la Damasc, deci un strain (iau termenul in acceptia lui strict tehnica, daca a mai ramas!) si care, de nesperat, a facut o cariera fulminanta in Romania. „De nesperat”, iarasi, din punctul nostru de vedere. Sa ma explic insa, ca e tocmai cazul.

Primul lucru care m-a frapat cand am auzit de arabil devenit, in Guvernul Tariceanu, subsecretar de stat la Ministerul Sanatatii, a fost pronuntia lui. Cu usoare palatalizari, intr-un vag stil oriental asa-zicand, putin cam taraganata, dupa gustul meu, dar impecabila in rest. Vi se pare o bagatela ce spun, dar nu e si cand te lovesti zilnic de mutilarea limbii tale materne, mai ales de catre alogeni. Trebuie sa traiesti (nu un deceniu, nici doua - cam cat se implineste un destin, cu bune sau cu rele) intr-un mediu ca cel de aici, ca sa ti se para uluitor un lucru, in definitiv, atat de firesc aiurea. Constantin Tanase s-a gandit, intr-un

**OPINII**

- Pregatiri pentru sfarsitul lumii
- Caricatura zilei - Pedepsa redusa pentru Adrian Nastase
- Neamestecul in treburile interne
- "Oglinda" unui purtator de cuvânt

**ULTIMA ORA**

12:21 - SPORT  
Lucian Bute: Impresarul lui Froch incearca sa ma descurajeze, dar eu vreau revansa

12:10 - NATIONAL & EXTERN  
Retea de proxeneti romani destructurata in Franta

12:00 - NATIONAL & EXTERN  
Ponta renunta la pretentia de a fi premier doar in anumite conditii

afiseaza toate titlurile

**ZIARUL DE IAȘI**  
angajeaza REPORTER

Urmărește-ne și pe

f b

Abonează-te la ediția PDF a Ziarului de Iași!

Începeți NOUL AN în pași de dans...  
**REVELION 2013.**  
detalii și rezervări la  
0232 260336  
UNITA TURISM  
Restaurant Malibova 0721 291746

chirurgie estetica






# http://ghenadienicu.wordpress.com

Pe unde trecuse pangolinul... x

← → ↻ ghenadienicu.wordpress.com ☆ 📶 ☰

## Pe unde trecuse pangolinul...

*"Ignorarea faptului de a trăi ne umple de viață" (Fernando Pessoa)*




Acasă Despre...

### Patetizări cu moț

Posted on [22 ianuarie 2013](#)

Tămbălăul cu omorul din rezervația *științifică* (nu *naturală*, cum a dat inițial presa, diferența dovedindu-se apreciabilă în sens practic) „Pădurea Domnească” ia amploare. Patosul anumitor considerente, ca și greutatea unor determinative îți fac, de departe, impresia că cele întâmplate au picat ca o mană cerească peste tastaturi și monitoare. Ce bate mai cu seamă la ochi și fără a aprofunda e convergența de atitudine, mass-media de la noi regăsindu-și cu această ocazie o solidaritate altminteri nesperată. Mie mi se pare ușor suspectă, mai exact artificioasă, ca tot produsul preparat în laborator. Voi încerca să mă explic.

Căutare



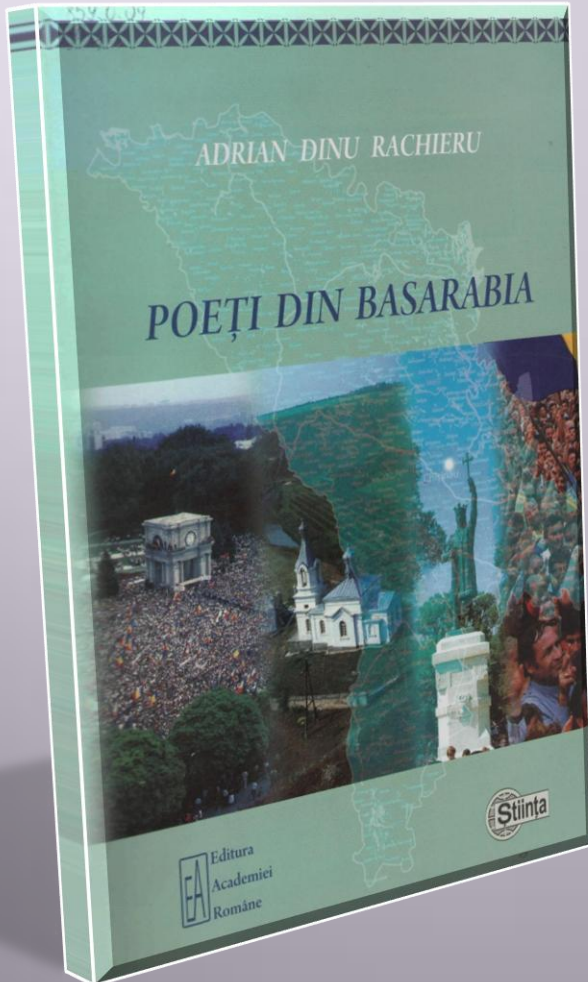
Follow

**Ghenadie Nicu** este poetul care construiește textul-lume. Dialogînd cu prima sa carte, autorul își elaborează discursul în vederea unui schimb ambiguu de replici confesive între eu și alteritățile sale.

*Maria Șleahtițchi*

(Timpul, 2003, nr 32)

# REFERINȚE CRITICE



„eram băiet  
umblam printre pubele  
tărām cu mine o pleoapă grandioasă”

## GHENADIE NICU ȘI „FETELE” ALTERITĂȚII

Între acuza de a manevra un „limbaj criptic”, împănāt cu neologisme și sintagme impenetrabile (cf. Ion Țurcanu) și admirația lui Nicolae Leahu (e drept, nutrită și de o veche amicitie), după care, plasat în categoria „fanteziștilor eclecticici și esoterici”, Ghenadie Nicu ar oferi, prin piesele sale lirice, deliciul lexicografilor, poetul de la Bălți, observăm, publică rar. Își oferă lungi pauze editoriale, dar este întâmpinat sărbătorește. *Deșertul consoanelor* (2003) era, după Maria Șleahțiu, „o carte de zile mari”, fie și inenarabilă. Ea confirmă startul poetului (*Calmant pentru alter ego*, 1992), așezându-se în tiparele știute; preocupat de încifrare și insolitare, cultivând o agresivitate lexicală împinsă spre macabru și vădind o sensibilitate livrescă de cert rafinament, autorul se anuță, zicea ferm același N. Leahu, „o voce remarcabilă a poeziei românești actuale”. Nu e cam mult?

Să notăm că, fidel sieși (cum s-a observat), Ghenadie Nicu (n. 13 februarie 1963, Bălți) șochează prin vehemența neologică. De pe baricadele suprarrealismului (postmodernist, totuși), de vocație ludico-ironică (negreșit), el poate nădăjdui la a stărni doar „emoții” intelectuale. Mai ales că, programatic, dezvoltă, cu abilități recunoscute, o trăire ambiguă, dorindu-se „în interstițiile fenomenelor”. O astfel de elaborație, cu vocabular ostentativ-select, nescutită de repetitivitate, plonjează în imprecizie. Suntem avertizați: „voisem să urlu pe o temă incertă”. Dealtminteri frecvența prefixului *in-* potențează sensul ermetic, propunând „arhitecturi contradictorii” și „zodii incontrolabile”, dizolvând granița real / ireal într-un timp „imposibil de rezumat”. Tot un *calmant livresc* ni se recomandă pentru această viață „de uz general”, prin care poetul (un „cadavru cu aripi”) hălăduiește cu lentoare, scofând la iveală „un tomberon plin cu recuzită de





#### PERIOADA POSTBELICĂ: RĂTĂCIRI DOGMATICE ȘI ÎNTOARCEREA LA ITHAKA

O deificare autoreferențială are loc și în *Ceremonia orbirii*, cu invocarea unor daimoni în chip de îngeri blânzi și aduceri aminte într-un gol autumnal bucovian (Col. „Poezii orașului București”, selectată, prin vot secret, de un juriu al Asociației Scriitorilor din București, prezentat de Cezar Baltag, Ed. Cartea Românească, 1996).

Volumul *Rugă de neliniști* (1992, Chișinău) al Liei ȚĂCU (n. 18. VI. 1967, Rădenii Vechi-Ungheni, studii la Institutul de Literatură „Maxim Gorki” din Moscova) e plin de îngeri și personaje biblice, semn al căutării candorii și imaculării în spiritul poeziei Anei Blandiana („S-a sfârșit îngerul./ Cu aripa obosită în jos./ Pe merele toamnei răsoapte./ Trist și frumos./ Iudeică moarte printr-un sărut”).

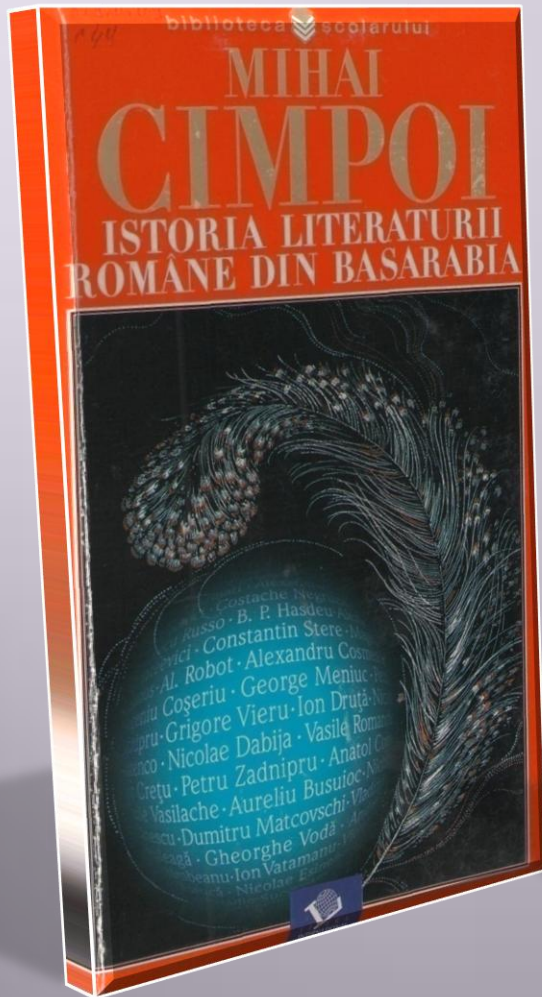
Galina CHICIUC traduce în versurile sale (vol. *Suspensie*, 1992) tensiunea relațiilor poetice cu lumea, văzută ca o piramidă a unui timp bolnav: „În lumea asta nu mai știe nimeni/ cum o putem lua de la început”.

În plin modernism programatic Alexe RĂU (n. 23. XII. 1955, Larga-Edineț; a absolvit Universitatea de Stat a Moldovei; este director general al Bibliotecii Naționale din Chișinău; vol. de versuri *Spune ceva*, Chișinău, 1993) scutură de praf și naftalină straine folclorice scoase din sofaa bunicii, evidențiind pietrele scumpe și fluturașii metalici, demonstrând croiala lor modernă, finețurile jesăturii prin care a trecut și firul greu al dorului: „Pe tine/ Leri-i ler te iubesc eu/ Numai așa cum spune Dumnezeu/ Ușor ca fulgul și ca piatra greu”. În fond, e un necomplexat de formule, un „conservator” dezinteresat, un spontan și un primitiv risipitor de frumuseți vechi de psalmi, romanțe, colinde și descănțece, care-și transcrie senzațiile și trăirile în desene mai șocante: „Și-acum un rece alb se scurge-ncet/ Până la urmă totul e omăt...” – *Elegie în alb*.

În afară de versuri cuminți, romantic colorate, există la Nelu SALAHO-RU (n. 25. VI. 1949, Moșeni-Bălți; a absolvit Facultatea de Filologie română a Institutului Pedagogic „Alec Russo” din Bălți; este ziarist; vol. *Memoria Franzei*, Chișinău, 1991) o încercare de „viziune mai dialectică”, de „văz în miez” (este titlul unui poem) mai temerar.

O inimă înflorită de doruri și vise are Gheorghe BĂLICI (n. 3. II. 1963, în satul Hiliuți-Bălți; studii la Facultatea de Filologie a Universității de Stat a Moldovei; vol. *Floarea din inimă*, Chișinău, 1991; vol. de umor: *Contra bolilor de stat*, 2001), romantic de modă veche, dar marcat de neliniști moderne, umorist dur-sentimental, care scrie cu lumina lunii, cu muguri și clopoței de rouă, cu jărăție și fiori, semn al unei doriri ce așază trăirile în sfera înaltului.

Gheorghe NICU (n. 13. II. 1963, Bălți; studii la Universitatea de Stat a Moldovei) este, după opinia lui Eugen Lungu, prefațatorul volumului de debut *Calman pentru Alter ego* (Chișinău, 1992), un scrutător de sine, un exorcizat de datini din legți, ce caută purificarea și rescă injectată în oglindă/ mai agonizezi mai ai convulsiv nu te teme n-o să te mai prindă/ hărca să te stoarcă în emulsii// Cu geometria ta lascivă/ poți corupe fluturi sau femei/ zici de o teroare costelivă/ haida de! păi unde-i coasa ei:” Coasa există și, narcisiacul „efeb măsliniu”, cinic și biruitor, devine heteronomic nu în sensul măștilor lui Fernando Pessoa din care își ia motto-ul („Ignorarea faptului de a trăi/ Ne umple viața”), ci al multitudinii reacțiilor, el simțindu-se ba un frenetic scufundat în



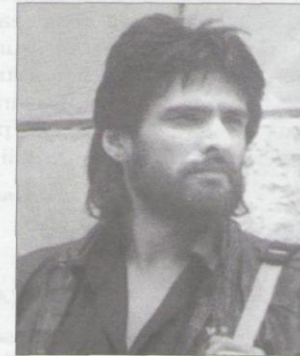
„Russo“ din Bălți; este ziarist; vol. *Memoria frunzei*, Chișinău, 1991) o încercare de „viziune mai dialectică“, de „văz în miez“ (este titlul unui poem) mai temerar.

O inimă înflorită de doruri și vise are Gheorghe BĂLICI (n. 13.II.1963, în satul Hiliuți-Bălți; studii la Facultatea de Filologie a Universității de Stat a Moldovei; vol. *Floarea din inimă*, Chișinău, 1991; vol. de umor: *Contra bolilor de stat*, 2001), romantic de modă veche, dar marcat de neliubiști moderne, umorist dur-sentimental, care scrie cu lumina lunii, cu muguri și clopoței de rouă, cu aromatic de flori, semn al unei ardori care așază trăirile în sfera înaltului.

Ghenadie NICU (n. 13.II.1963, Bălți; studii la Universitatea de Stat a Moldovei) este, după opinia lui Eugen Lungu, prefațatorul volumului de debut *Calmant pentru Alter ego* (Chișinău, 1992), un crutător de sine, un exorcizant de datini diavolești, ce caută purificarea: „Frescă injectată în oglindă / mai agonizezi mai ai consiliu / nu te teme n-o să te mai prindă / hârca să te stoarcă în emulsii // Cu geometria ta lascivă / poți corupe fluturi sau zemei / zici de o teroare costelivă / haida de! păi unde-i coasa ei?“ Coasa există și, narcisiacul „efeb măsliniu“, cinic și truiitor, devine heteronomic nu în sensul măștilor lui Fernando Pessoa din care își ia motto-ul („Ignorarea faptului de a trăi / le umple viața“), ci al multitudinii reacțiilor, el simțindu-se ba frenetic scufundat în spațiul de oglinzi unde descoperă eul a „formă cea pură a singurătății“, ba un solitar retractil, ba un

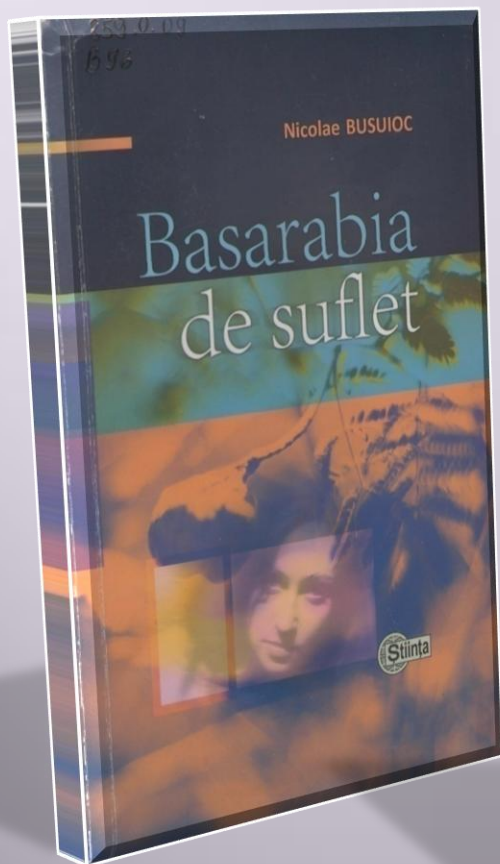


Gheorghe Bălici



Ghenadie Nicu \*





**LEO BUTNARU**  
**„Suntem liberi atâta timp  
cât întrebăm și răspundem”**

– Domnule Leo Butnaru, cu îngăduința Dv., reproa-  
le următoare: „Lectura unei cărți precum cea intitulată  
și răspundere” de poetul, prozatorul și eseistul Leo But-  
doar folositoare spiritual, ci și mult atrăgătoare. Fire is-  
o curiozitate mereu vie, sensibil, bun psiholog, autorul  
voace confesiunea, să stărnească destăinuirea, să creeze  
comunicare autentică, sinceră și deschisă. Acest volum  
reconstituie și restituie momente și imagini ale vieții noas-  
artistice...” (Ion Gherman). M-am convins de autenticitate  
rizărilor de mai înainte lecturând și volumul „Spunere  
cuprinde tot dialoguri. Vă mișcați dezinvolt în lumea  
arta Dv. de a incita partenerul de discuție scoateți la lău-  
spirituale” demne de a fi aduse în atenția cititorilor. Ace-  
ca la rândul Dv., să fiți intervievat și să intrați în „Oglin-  
volum ajuns la numărul patru. Deci, pentru început,  
asupra virtuților „dialogului”. Care ar putea fi aceste vir-

– Departe de mine gândul de a încerca să fixez virtuți-  
țile ultime ale unei arte a conversației care își interstifică  
între literatura propriu-zisă și documentul literar, între  
jurnal, eseu și relatare publicistică, avînd cu toate ace-  
lații de rubeenie și interacțiune. Dar poate că dialogul  
mijloc de a transmite un mesaj, precede rudele și vecinii  
onar de termeni literari, fiind primul în afara ordinii al-  
– De ce?

– Deoarece, la marile începuturi, în universul cunoa-  
(foarte „înguste” pe atunci) interogației i-a fost hărăzit r-  
dial. Astăzi interogația rămâne pe una dintre pozițiile

conștiinței și vocației lor de scriitori. Este vorba despre Vitalie  
Ciobanu, Nicolae Leahu, Vasile Gârneț, Em. Galaicu-Păun, Aura  
Christi, Ghenadie Nicu, Grigore Chipereț, toți vor ajunge să intru-  
nească și să reprezinte cu adevărat calitățile de scriitori profesio-  
niști, deci și pe cele de esești.

– Revin, pentru a primi un răspuns și în ceea ce vă privește...

– „Desfășurarea” mea ca eseist, nici pe departe nu merită o în-  
trebare aparte. Pur și simplu cred că eseul îți permite, pe cât ești tu  
în stare, să investești sau să revelezi sens în existența ta și a celor  
care sunt predispuși să recepteze efortul tău convertit în artă.

– Eseul ar fi genul care disciplinează și întreține eforturile sinelui  
asupra lui însuși...

– Întru atingerea unei înalte capacități de percepție și emisie in-  
telectuală. Inșă, ceva mai personal, pot spune doar că în reflecțiile  
mele eseistice jinduiesc să însușesc o bună și aleasă lecție de stil și,  
în măsura posibilităților, țin să împărtășesc unele inițieri în subtili-  
tățile textului și mai tinerilor mei colegi.

– Din nou risc întrebarea: imi puteți da câteva nume de esești  
autentici de aici?

– Pare-se că Borges considera că nimeni n-ar trebui să foloseas-  
că în aprecieri noțiuni ca primul sau cel mai bun, din moment ce  
ele nu sunt convingătoare și provoacă numai discuții și contradicții.  
Nu știu ce ar fi spus celebrul latinoamerican în legătură cu epitetul  
distinctiv autentic. Firește, avem esești poate că și autentici, poate  
că ceva mai puțin dotați, poate că...

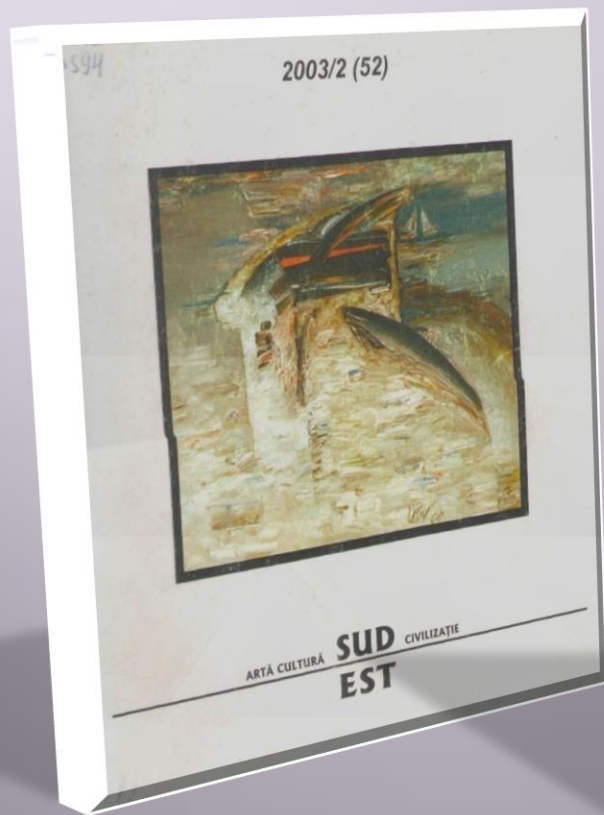
– Și dându-le numele...

– N-aș vrea să declanșez cine știe ce efuziuni ale vreunui ritua-  
l competitiv-nervos de oarecare concurs. Unde mai punem că în  
chestiuni de acest fel nu s-ar găsi prea mulți care să pretindă că pot  
fi de o obiectivitate absolută.

– Deci cu această rețineră sau rezervă sau...

– O îndelungată perioadă postbelică s-a vorbit ca despre un ese-  
ist autentic de regretatul George Meniuc pe care, în „Istoria litera-  
turii române”, la capitolul „Publiciști din ultimul deceniu distribuiți  
pe provincii”, George Călinescu îl pomenește cu volumul „Interior  
cosmic”. Din câte știu, scriitorul reîntors la Chișinău, ceea ce a re-  
gretat mai târziu, fusese coleg, poate că și prieten, cu Geo Dumitrescu.  
Iar ca eseist s-a făcut cunoscut în special cu volumul „Iarba

# ÎN PUBLICAȚII PERIODICE



## LECTURI

### MAESTRUL ȘI CALFA (căutînd piatra filozofală a poetului)

Nicolae LEAHU

Omit („cu nonșalanță!”, va suride Ghenadie) divagațiile preambulare asupra trecutului nostru „comun”, pentru că nici o epopee eroicomică n-ar epuiza întâmplările care ne leagă, ca niște verigi asimetrice, de cam – iată-iată! – un sfert de veac. Las totuși o diră de cenușă, pentru a satisface minima curiozitate a gnosticilor dă pă unde sînt: ne-am întîlnit pe tancodromul din Cahul, unde, băieți fiind (m-aș mira să nu intertextualizez și-n continuare), fusesem convoacați, în chip hiclean, să ni se spulbere rimele din cap și (ah!) Muza din inimă. Ne-am ciocnit apoi, cu pixurile, prin turnire școlare și redacții de ziare, dedicînd izbinzile noastre trubadurești acelei femei nurlii și ascetice care este Frumoasa-cu-corp-de-literă-de-mină. După aceasta, în studenție deja, am inițiat un *dialog* (inclusiv scriptural, ca să avem și noi, optzeciști, corespondență, ca nemții și alte neamuri care nu și-au buciemat păsul de pe-un dîmb pe altul, dar și-au scris, pe piei de ghiaur, cu osirdie teutonică) ce continuă și azi – prin cămine, cimitire, hoteluri, muzee, academii, hanuri etc. – ducînd poate și mai departe, pînă dincolo de... această prefață. A scrie despre cineva căruia-i cunoști biografia, biblioteca și năravurile este chiar și decît cețitul cărților („...de din vale...”) o mai dulce zăbavă. La năzdrăvanele noastre mioare să ne întorcem însă, pentru că înțelepciunea galică ne poate îndepărta primejdios de lumea anglo-saxonă, care, de la talibani și șiiți citire, nu se bate cu proverbe și zicători... S-a văzut, încă din prima sa plachetă de versuri – *Calmant pentru Alter ego* (1992) –, de care ne despart, ca unsprezece



EDITOR UNIUNEA SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXLI

# CONVORBIRI LITERARE

REVISTĂ FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

„Exitul Alexandrei, piesa exitului românesc”  
— dialog cu scriitoarea Anea VISDEI

Poezie de: George POPA, Carmelia LEONTE, Lucian VASILIU  
Proză de: Varujan VOSGANIAN

ANCHETA REVISTEI:  
Istoria literaturii române postbelice, între premise și realizări  
— Horia GĂRBEA, Mireca GHITULESCU

IN MEMORIA: Corneliu ȘTEFANACHE, Grigore VIERU  
Irina MAVRODIN: Carnetele lui Proust  
Elvira SOROȘAN: Reabilitarea personalizată a romanului psihologic  
Maria CARPOV: Arta de a vorhi  
Gheorghe GRIGERCU: Memoria ca libertate  
Constantin CIOPLĂGA: Românilate și europenism: Elena Văcărescu

Nicolae STROESCU ȘTIȘOARĂ: Citeva reflecții...  
Alexandru ZUB: Unitatea românilor — serie istorică fundamentală  
Mirelea A. DIACONU: Gella Dorian. Poezia, o exegeză a absenței  
Grăia NOVAC: Cristian Simionescu, poet al tăcerilor  
Emanuela ILIE: Poezia vie...  
Nicolae TURTUREANU: Biografia unei străzi

Ion PAPUC: În lumina istoriei  
Antonio PATRAȘ: Redescoperirea tradiției. Lecturi entuziastice  
Constantin PRICOP: Începuturile literaturii române  
Dragoș COJOCARU: Superman — 2100

Cronica literară  
Cristian LIVESCU  
Constantin DRAM  
Dan MĂNTĂCĂ

Comentarii critice:  
Adrian Diana RACHERU  
Vasile SPIRIDON  
Daniela PETROȘEL

ianuarie 2009, Nr. 1 (157)



## COMENTARIILE CRITICE



## ENCLAVA DE LA BĂLȚI (II)

### POEZIE

Ideea că literatura basarabeană ar fi un „obiect friabil” are încă mulți suporteri. Chiar dacă „o vreau de poezie nouă” (cf. M. Cimpoi) se simțea de ceva vreme în spațiul pruto-nistren, despărțindu-se de literatura ponosită, expediată la gramadă în „ramă sămănătorită”, anevată „momentului Goga”, în numele unui experimentalism febril, ușor infiriziat, sub flamura postmodernismului (marginalizat ori, dimpotrivă, răsfățat), intolerant, la rându-i, impunând dogmatic axiologia de grup (oprețismul-standard) și încercând a înclina la forța balanța estetică prin credibilitate lirică de „campanie”. Să ne amintim că Al. Mușina, printre alții, descoperea la valul optzecist basarabean o poezie „perfect sincronă” și nume competitive, necesar a fi recuperate, repuse în circuitul viu al literaturii române. Ceea ce nu înseamnă că platonul optzecist ori primverbiștii n-ar produce, și ei, cărți infirme, eșuând într-un manierism obosit, clișeistic ori tributare intelectualismului devitalizat, cu înșălări textuale și simulacre, sufocând combustia lirică.

Chiar în contextul *comunismului postmodernist* (cf. V. Gîmpeț), într-o epocă în care abonda minciunile oficiale iar democrația e departe de a fi funcțională, în care virusul populist și dezangajarea civică se manifestă vizibil după ce euforia unionistă s-a cam stins, apar nuclee de rezistență culturală. „Enclava” de la Bălți este un exemplu plinditor, dincolo de pre-omeniștile fricțiuni ivite. Fiindcă, stabiliți aici, cîțiva oameni de cultură (universitari, indesebi) încearcă să ne judece literatura inter-riverană. Și că, declarată fiind, conștiința apartenenței cere eforturi de integrare în sens bilateral, într-un proces sinuos, de reevaluare a valorilor, buferind ierariile locale și tulburînd confortul paternalist, sînt încă scriitori care trăiesc „în ziua de ieri”, în pofida

unor „schimb Șteahit”, într-o generaționist și nu inadecvat (v. *Basarabia în* 2007). Să se fi l am aflat? Mai a funcția” (*lucr. c* aducînd în aten schișându-i pari eroice de eman

### Maria Șteahit

Absolvind fiind, acum, d Universitatea „ a debutat edito *nescris*”, 1998 comentator al f ul, veniînd ae echipa de la S studii feminice critica arhetipa 17 ianuarie 19 poetă, o irepres itate, eul „răi cumințe”. Cînd ciudați, priviți o tați de snobism mental bălțean barea e dacă a Bălți, va rezista *tru o voce și to* în colaborare c ca, cu firească

### CONVORBIRI LITERARE

aminti. Încît poeta își retrăiește viețile ascultînd vaietul vocilor, urmîrînd șirul chipurilor uitate ori freamătul umbrelor, desfolînd făceri și descoperînd, cu ajutorul vagabondului-chiromant, „vise antologice”. Această autoscopie, cumva somnolentă, luecînd în vis cu o lentoare catifelată pare bruscată de „colcăiala” plînsului, cu ale sale „ape dezmațate”. Dar, să notăm imediat, poetai nu-i priește „aerul sculptor al dimineților”. Abia *scriind*, sînd pe „vru-ful de cârți”, gustă „mirosul de viață”: maestrul însuși „să învelit în poeme alături de margareta lui”.

Punctul forte al liricii Margaretei Curtescu este, după noi, eroica. Textul devine o poveste de iubire, cuplul — două umbre captivitate într-o „hrubă de sticlă” — este înconjurat de cuvinte palind, „urme de viață”. Cum viața însăși ni se oferă „ca un porțelan”, expediată în reamintire, cerecătoria „reflexelor orifice” nu putea ocoli „anorfolgia seduției”. În vecinătatea cireșului-mascul, străfulgerată de un glîd secret, iute reprimat, va recunoaște: „aerul are trup răcoros” să te lipsești de el ca de un ultim amant”. Și, cu alt preț, clamînd speranța: „nu-ți fie teamă va veni cel/ pe care l-a chemat gura ta/ uitață de cuvinte”.

Convertind livrescul în trăire proprie, poeta își mărturisește, de fapt, neputința de a trăi plenar, bucurîndu-se însă de scris ca mod de existență, ca „refacere”. Cum „totul se știe de la bacovia/ incoace”, filtrul livresc surdinează freamătul viu: „trăiește în mine un ceasornic defect și zgomotul lui/ imi/ asurzeste inima”. Locuînd în Bibliopolis, „îmbătată cu poemele altora”, poeta alintă „pruncul pe nume li-te-ra-tu-ră” (v. *Poem olfactiv*, 1). Iar creierul „vomită literatură”. Viața și moartea („obosite”, depotrivă) par a contempla, înstrăinate, de la distanță, cu glacialitate, acest știut film existențial: „norii urcă spre cer ca niște regrete”. Îndemul, adresat unei *mimi* sună ca o poruncă imposibil de îndeplinit, cerînd ascuțirea văzului: „privește afară”, nu pierde timpul, „ești tot ce vezi”.

Totuși, Margareta Curtescu, o voce remarcabilă a poeziei basarabene, neprețuită îndeajuns, deși „rămîne în paradigma postmodernistă” (cum ne asigură Maria Șteahit) nu agreează de-liricizarea cu program. Și, salvînd forul liric într-o vreme a prozării (detracțiund mundanul, „viața imediată”), filtrîndu-și și obsesiile fără a face din purgatoriul existențial o dezamăgire cosmică, cu uriașe lamentări ori revărsînd debordant valuri de cerneală fericită, re-trăiește poetic, cu patos discret, cu edulcorări nostalgice, în texte

impregnate de tristețe și singurătate, departe — așadar — de ciocotul vieții, repunînd deseri ticurile optzeciste, tocmai efortul de reabilitare a lirismului în textul-lume. Important e că irizațiile livești, mimînd dezinvoltura colocvialului nu conduc la castrare afectivă, dimpotrivă. La Margareta Curtescu nu *rescrierea* (recomandată și exploată ca tehnică productivă de falanga optzecistă) funcționează, ci *retrăirea*, desfășurînd o pudic-silențioasă anamneză erotică, conducînd la o „uitare apreată”.

„eram băiet... umblam printre pubele... tiram cu mine o pleoacă grandioasă”

### Ghenadie Nicu și „fețele” alterității

Între acuza de a manevra un „limbaj criptic”, împlînat cu neologisme și sintagme impenetrabile (cf. Ion Turcanu) și admirația lui Nicolae Leahu (e drept, nutrită și de o vecchie amiciție), după care, plasat în categoria „fanteziștilor eclectic și esoteric”, Ghenadie Nicu ar oferi, prin piesele sale lirice, deliucul lexicografic, poetul de la Bălți observăm, public rar. Își oferă lungi panee editoriale dar este întîmpinat sărbătorite. *Deșertul cotoanelor* (2003) era, după Maria Șteahit, „o carte de zile mari”, fie și inenarabilă. Ea confirmă startul poetului (*Calman pentru alter ego*, 1992), așezîndu-se în tiparele știute; preocupat de încifrare și insolitare, cultivînd o agresivitate lexicală împinsă spre macabru și vîndînd o sensibilitate livrescă de cert rafinement, autorul se anunță, zicea ferm același N. Leahu, „o voce remarcabilă a poeziei românești actuale”. Nu e cam mult?

Să notăm că, fidel sieși (cum s-a observat), Ghenadie Nicu (n. 13 februarie 1963, Bălți) sochează prin vehemența neologistică. De pe baricadele suprarrealismului (postmodernist, totuși), de vocație ludico-ironică (negresit), el poate nădădui la a știți doar „emoții” intelectuale. Mai ales că, programatic, dezvoltă, cu abilități recunoscute, o trăire ambiguă, dorîndu-se „în interstițiile fenomenelor”. O astfel de elaborație, cu vocabular ostentativ-select, nescutită de repetitivitate plonjează în imprecizie, sîntem avertizați: „voisem să urlu pe o temă incertă”, Dealtmînteri frecvența prefixului *în-* potentează sensul ermetic, propunînd „arhitecturi contradictorii” și „zodii incontrollabile”, dizolvînd granița real/ ireal într-un timp „imposibil de rezumat”. Tot un *calman livresc* ni se recomandă pentru această viață „de uz general”, prin care poetul (un „cadavru cu aripi”)

# Basarabia

REVISTĂ A SCRITORILOR DIN MOLDOVA

DIN SUMAR:

**SĂRACI CU DUHUL**  
de Dumitru MATCOVSKI

**EMINESCIANA**  
G. MARINESCU și  
E. LUNGU

**CONVORBIRI**  
cu Eugen COȘERIU

**«COBAILI NU  
TRIUMFĂ»**  
un roman-divertisment  
de Iulian FILIP

**PROZĂ DE SUCCES -**  
Marguerite YOURSENAR

**POEZIE**  
de Marcela BENA, Iulian FRUNTAȘU ș. a.

**CRITICĂ LITERARĂ.  
ARTE. CULTURĂ**



Număr ilustrat cu grafică  
și Traian Mocar

1-2/'96

## CRITICĂ LITERARĂ



Nicolae LEAHU

### Fantezismul eclectic și izoteric

Apariția unei lirici fanteziste, cu inflexiuni eclecticice și ezoterice, nu ni se revelează ca senzațională și imprevizibilă nici chiar în legătură cu literatura din Basarabia, angajată, într-un demers consecvent, în căutarea identității sale estetice abia în ultimii ani. Superficial pregătită din punct de vedere filologic și filozofic, cu forțe intelectuale trecute prin facultăți autodidacte, formându-se din mers, nevoia de înnoire se resimte de aici, în anii '80, mai acut și mai dramatic decît în Țară, unde exegeza asupra operei marilor poeți interbelici și a celor contemporani evoluase în faza de asimilare matură, cu un grad net superior de asistență teoretică. În Basarabia, însă, poezia lui Ion Barbu sau Nichita Stănescu (tratat cu reticență sau sludat, ca model, de poezii "Cenaclului de luni") nu numai fascinează, ci și incită, provoacă la imitare, iar în cazul autorilor cu o conștiință critică pronunțată - la competiție. Prea netedă și lapidară, probabil, pentru a fi în întregime solvabilă, această chemă a tatonării ermetismului și ezoterismului în Basarabia susținută și de descoperirea, aproape simultană, a marilor

BASARABIA 1-2/96

73

modele ale literaturii universale, mai ales ale simbolismului și modernismului<sup>1</sup>, considerate pînă la 1985-1986 "reacționare" sau, pur și simplu, aprioric indezirabile pentru pudoarea dispărutului homo sovietikus.

Despărțindu-se de exhibiționism, sentimentalism manierat sau mesianism erudit, la Ghenadie Nicu ("Olimant pentru Alter ego", 1992), Mircea v. Ciobanu ("Haydn între două claxoane", 1995) și Galina Chiciuc ("Suspensie", 1992) fantezia nu se mai lăfăie în așternuturi apretate cu scrobeala ironiei, dar nici în adieri sonor-policrome pe tăpșane idilice. Scuturarea unor podoabe ale fanteziei duce la inventarea altora, epurate de grandilocvență și adaptate pentru zborurile în interior. Numeroase, totuși, și eterogene ca structură și semnificație, ele inaugurează un nou eclecticism. Eclecticul, avertiza Ch. Baudelaire<sup>2</sup> (adevărat că referindu-se la pictori), e o corabie ce se vrea purtată de patru vinturi deodată. Creativitatea sa, am adăuga, e o metalurgie a aliajelor obținute după o tehnologie ridicată la rang de ritual.

Analizînd, la finele deceniului al șaselea al secolului nostru, alchimia limbii și arta combinatorie ezoterică în literatura europeană de-a lungul manifestării manierismului, G. R. Hocke profetea apariția unei culturi ezoterice "datorită întîlnirii cu noile peisaje culturale, cu esențele "secrete" ale cabalisticii, cu alchimia hermetică și cu științele oculte"<sup>3</sup>. Ajungînd în Basarabia, cu mare întîrziere, dată fiind obligativitatea materialismului pentru întreg spațiul ex-comunist, această cultură pătrunde clandestin, cu precădere prin intermediul beletristicii sau al unor lucrări de hermeneutică. Ion Barbu și Mircea Eliade sînt, pentru optzeciștii basarabeni, două din posibilele modele ale ermetismului și ezoterismului. Are dreptate criticul literar Eugen Lungu<sup>4</sup> cînd constată afinități între poeziile "Oul primordial" de Ghenadie Nicu și "Oul dogmatic" de Ion Barbu. Șochează însă, cu inocență, afirmația, dublată și de un jurămint ceremonial, că "Oul primordial" este o "solfegiere" "de pe partituri celebre". În opinia noastră, e vorba de o reluare ostentativă a unui motiv crestomatic al ermetismului românesc, o situație premeditată - nici sub și nici deasupra - în continuitatea, prin "ruptură", a unei tradiții - acțiune ce urmărește răspîndirea și rescrierea acesteia cu mijloacele altei sensibilități lirice. O modalitate de pasișare parodică a unui model consacrat. Cît privește strofa a doua, citită de Eugen Lungu ca un "hibrid minulescian-barbian", ea injectează ironic

74

NICOLAE LEAHU





Astăzi, Studiul pentru Madonna s-a. După toate acestea, într-o prefață studiului la expoziția din Iași, martie, aprilie 1965, expoziție deschisă la Toronto, Los Angeles și Montreal, Theodore Allen Heinrich, fost director la Royal Ontario Museum, consemna: "Căldura și generozitatea, violența și sensibilitatea, dignitatea și cultura, spiritualul și capacitatea personalității lui Sorel Etrog de a-și manifesta părerea de rîu, toate sînt distilate în sculpturile lui care, una după alta, acumulează propriile lor vieți ca opere de artă". Și tot Heinrich: "Marele lui atelier este astăzi populat de prezențe ce-și așteaptă nerăbdătoare rîndul pentru a fi numate în breșura pomanașilor arînd în goliciunea gîșpășub al fantazmei forțelor elementare".

Cine zăbovește asupra personalității lui Sorel Etrog distinge, fără dificultate, că în procesul complex al formării sale intelectuale un rol substanțial l-au avut scriitorii. Deci, pe lângă simpatizările strict individuale se pot identifica epurările culturale venite dinșure Eugen Ionescu, Samuel Beckett, Marshall McLuhan, Prietenia lor, coranată pentru orice muritor, devine în cazul unui artist tînr o lecție vie de artă, de cultură, de filosofie practică sau doar reper cultural de primă mîrire. Să fie la mijloc afinități estive sau doar încetarea îndrăgii acceptată înghin marilor oameni ai vremii. Despre Eugen Ionescu vorbește cu delicatețe, subliniind farmecul joșului al dramaturgului, bucuria cupăirească de a-și vedea portretul schimonosait de fantazia unui pictor cu idei. I-a cerut, imediat, să-l ilustreze o poezie la fel de "bizază". Rezultatul e ușor de imaginat. Pînă la urmă absurdul în textul totuși e-a pînă perfect normal. Așa s-a-născut ilustrația cărții Choos (Martha Jackson, 1969, Paris). Tot la Paris l-a înfrînt pe Samuel Beckett. I-a făcut, se înțelege, portretul și s-a apropiat definitiv.

Peste ani, în 1984, Etrog ilustră cartea *Imaginație* deși imaginea de Samuel Beckett. Într-o curvă și forma

grafică artistul stabilește o legătură de profunzime. Suggestivitatea omnia se împlinește prin imaginea celuilalt. Între concept și imagine, relația subliniază coerența gîndului și plasticitatea rezolvării grafice.

Are, îndubitabil, dreptate Heinrich: "Aventura creației nu este pentru Etrog un sfîrșit în sine, ci un mijloc de a împătîni experiențe umane. Această linie continuă prezintă în toate creațiile lui este descriptivă și niciodată inertă. Are întotdeauna o dimensiune și o mîșcare pline de înțeles". Sigur, mișcarea aparține forțelor immanente imaginii, alieranței și dialogului dintre forme dar, mai cu seamă, e nesfîrșitului artistului încercînd necontenit realul cunoscut în opuse permanente alternative posibilului, a imaginii.

Anii din urmă l-au silit să caute o apropiere cu soluțiile tehnologiei moderne. Materialele plastice, virtuozitatea civilizației de azi l-au orientat cercetările spre alte orizonturi de expresie. A reușit unele teme și ele - transpuse în alte dimensiuni, asociind culoarea, ca în sculptura greacă și egipteană așchiă - par derprinse din recuzita secolului XXI. Confirmarea că drumul de acum determină reacții pozitive a primilor de la Comitetul Olimpic Internațional. Astfel, lucrarea monumentală *Putearea sufletului*, înaltă de 11 metri, a fost simbolul olimpic de la Seul, în Coreea.

Cine vrea să "emigreze" pe urmele operelor semnate de Sorel Etrog va trebui să ajungă în Statele Unite, Canada, Franța, Anglia, Italia, Germania. Decemdată nu poate înfrîni, în România, nici una dintre operele sale. La Iași, într-o seară de septembrie am pînă o expoziție. O expoziție retrospectivă. Cine ne va putea ajuta oare ca acest proiect să devină realitate? Decemdată, semnatarul acestor intervenții și Sorel Etrog visează. Nu-i oare visul substanțiat înșiră a unei? Oricum eu am depas mîrire că acest mare artist există, că s-a născut la Iași și-ar vrea să-l vedem oare...

## Nicolae Leahu

### Fantezismul eclectic și estotic

Apariția unei lirici fanteziste, cu infuziuni eclecticice și estotice nu mi se revoltază ca neașteptată și imprevizibilă nici chiar în legătură cu literatura din Basarabia, angajată, într-un demers consecvent, în căutarea identității sale estetice abia în ultimii ani. Nevoia de înnoire se regăsește aici, în anii '80, mai acut și mai dramatic decît în țară, unde segeză asupra operelor marilor poeți intelibolici și a celor contemporani ajunsese în faza de similitare matăru, cu un grad net superior de întemeiere teoretică. În Basarabia, însă, poezia lui Ion Barbu sau Nichita Stînescu (tratată cu retenție sau eludată ca model de poezie ("Cեսachii de liră") sau numai fascinată, și, în incert, provocată la imitare, iar în cazul altorilor cu o conștientă critică prezentată - la competiție. Tatonaarea ermetismului și estotismului în Basarabia s-a susținut și de decoperirea, aproape simultană, a marilor modele ale literaturii universale, mai ales ale simbolismului și modernismului, considerate pînă în 1965-1966 "reașionare" sau, pur și simplu, indezirabile pentru padoarea dișpășubului homo sovieticus.

Derșpîrîndu-se de exhibiționism, sentimentalism manierist sau neoclasicism arca, Gheneadine Nicu (*Calmeant pentru Alter ego*, 1992), Mircea V. Ciobanu (*Haydn între două claxoane*, 1995) sau Galina Chichic (*Suspense*, 1992) inaugurează un nou eclecticism. Eclecticul, avertizat că. Baudelaire (referindu-se la pictori), e o corabie ce se vrea purtată de patru vînturi docile. Creativitatea sa, am adăuga noi, e o metalurgie a aliajelor obșnute după o tehnologie ridicată la rang de ritual.

Analizînd, la finele deceniului al șaselea al secolului nostru, alchimia limbii și arta combinatorie estotică în literatura europeană de-a lungul manifestării manierismului, G.R. Hocke propoșă spargîna unei culturi estotice: "doritorii înfrînării cu noile peisaje culturale, cu esențele secrete ale cabalistice, cu alchimia hermetică și cu tipologie ocultă". Ajungînd în Basarabia, cu mare înfriziere, această cultură pătrunde elandstin, cu precădere prin intermediul bibliotecii sau al unor lucrări de hermeneutic. Ion Barbu și Mircea Eliade sînt, pentru optzeciștii basar-

beni, două din posibilele modele ale ermetismului și estotismului. Are dreptate criticul literar Eugen Lungu cînd constată afinități între poeziile *Oul primordiale* de Gheneadine Nicu și *Oul dogmatic* de Ion Barbu. Șochează, însă, afirmația, dublată și de un jurîmint ceremonial, că *Oul primordiale* este o "solfegie" "după partitura celebră". În opinia noastră, e vorba de o reșare arcontată a unui motiv esențial al ermetismului românesc, o situație premeditată în conținutului, prin "ruptură", a unei tradiții, acțiune ce urmărește regîndirea și scrierea acestuia cu mijloacele alții sensibilității lirice. O modalitate de parțiere parodică a unui model consacrat. Cîr privește strofa a doua, citită de Eugen Lungu ca un "hibrid minulescian-barbarian", ea înșterază înlocuitorul anost, oferind o "lectură" postmodernă poemului barbarian. Orică grîlă, chiar și a unui subțil-flexibil, cum e deosebit de Eugen Lungu, poate deveni un grîlă pres dens.



Sorel Etrog, Waterbury, 1961

Adevăratul, pare-se, în... adevărul și un demers dialogic delibatat în literatura ultimelor decenii și dacă nu validăm evidențele, Nichita Stînescu, să zicem, cade sub incidența etichetei de epigon sumero-babilonian (pentru că frecvența "Epopeea lui Gilgamesh" truce de ar răsăci fîmii ludice din *Oda la metru antic*) sau neoculcan. Cu aproape trei decenii în urmă, Julia Kristeva arăta că textul poetic e produs în mișcarea complexă a unei afirmații și a unei negații simultane a unui alt text, precizînd: "Orice text se construiește ca mozaic de citate, orice text este aforistic și transformare". *Oul primordiale* nu e, deci, refușata umbra a celui "dogmatic". Gheneadine Nicu ia act de o experiență lirică și de o viziune complementară celui barbaic, viziune înfrunatînd note polemice și sceptic-ironice față de virtualitatea cunoașterii absolute a misterelor încreștului. Închis în "dogma" formalistă a zonetului mitologicului ouăi primordiale este apart și examinat fantezist, faza gravă înghinînd silințului ton barbarian: "Lăuntru-a acestui straniu ouăi care spațiu visează/Imetico și are o rază/din focul Soarelui - cavou/Fragil și singur în amiază/hilar precum un bibelou - /păstreză-n sine un ecou/dintr-un cânt al boboșăzului/Lang gir de poezie ancontrale/trecînd prin porțile-i ovale/dispar subit în cerul mat/Lar Porțile rîmîn s-adasta/deschise vazăie... năpăște? sau binefacere? ori păcat?". Cîtu al volumului, *Oul primordiale* (o aluzie gîșim și în titlu) are o semnificație ("un ecou" din *Oul dogmatic*, dar și din întraga memorie culturală). Porțile deschise spre "alpastre/binefacere" ori "păcat"? sinonimizază cu venul eminescian: "Dintru asta de catarg...") ce inouăci sensul navigării încerte în spațiu existenței mai plauzibil decît ipoteza "solfegerii".

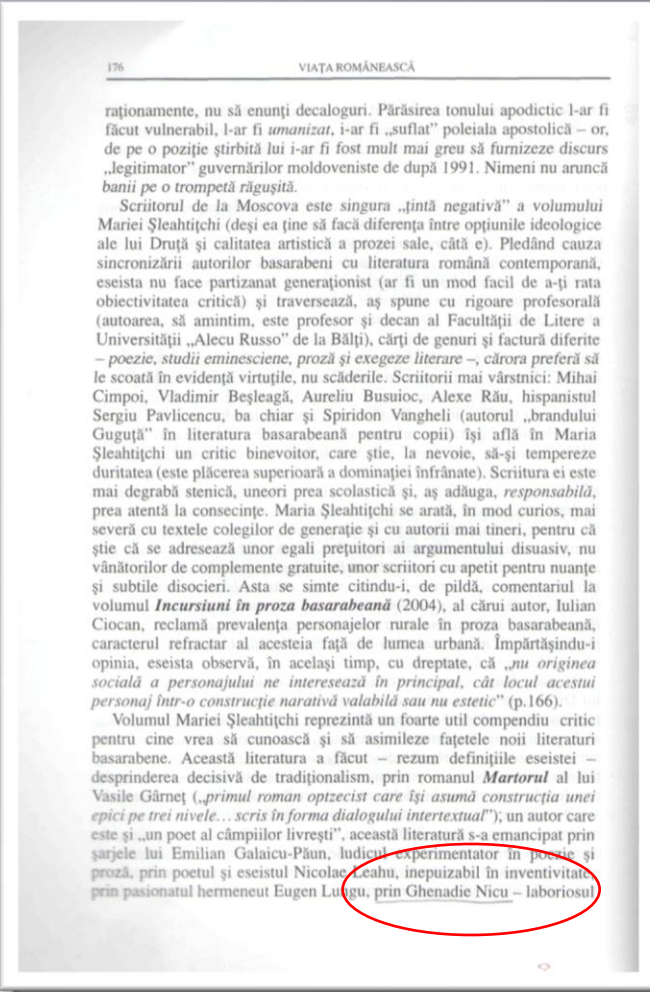
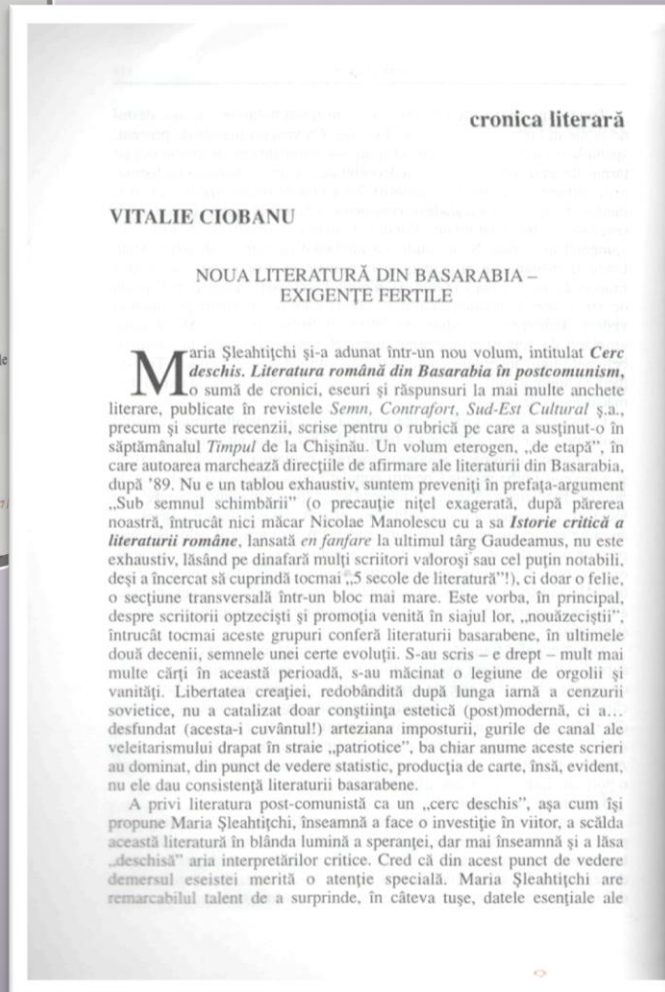
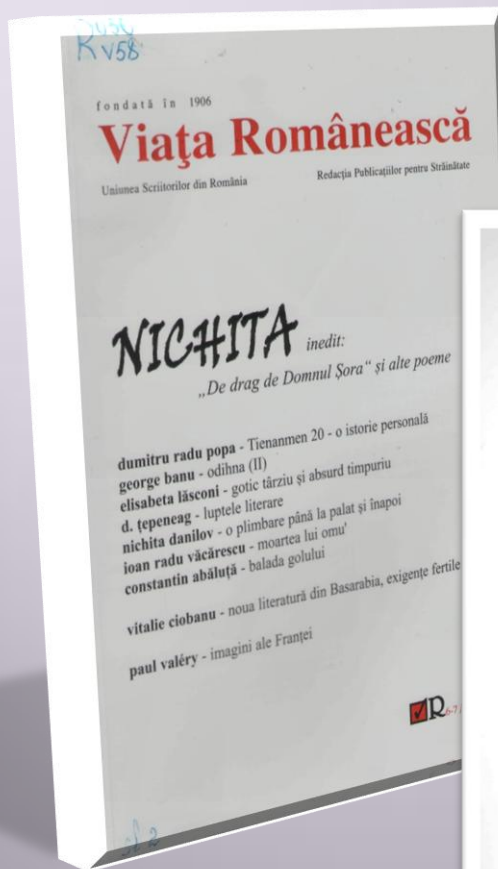
Fantezismul lui Gheneadine Nicu adușmece cerebrală tema morții, pe care o abordează cu lipsa de complexe a inițiatului: "Decemdată atîmărea s-a făcut mai înfrîșim-

pașibil chiar și nimeni nu-i cere mîștrui/nici o vamă/totul pare a fi de simplă/ăli de ușor realizabil/închis moartea survine/printr-o simplă joncțiune de ploșoare" (Notă la încheierea manuscrisului). Debutulul personaj al cărții, situat între percepția morții ca act inecuperabil (în Al tău era corpul acela...) și elanurile unei instințialități receptive la himericele epifanii ale conștiinței, hăhăduștea - "fîptură de beduin" - printr-un spațiu rece, distant, protejat de prezența divinității, a căruia frecvență invocare, precum și un lexic de origine religioasă, legitimează observația despre îndobitabila vocație psalmică a autorului.

"Nebun" și "neoculcan", cum își spune, personajul pendulează permanent între personae înfrî și a treia, cînd profîndî naușului, ca un anahoret infalibil, cînd hîmă masa lui Alter ego și inverșid relația locutor-intelocutor. Recurența motului oglinzi acotenuează problematica identității. Descendînd, replerile și metamorfozele ocului, regîșite după un scenariu prestabilit, inițiate în substanța sa intimă ("sufletul nostru votiv/instalat pe receptii oculute"), furnizează ael material al cunoașterii în care își are sevela o poezie a definirii celui și a raporturilor sale cu sine tușii și cu lumea. "Există în absolutul în bezna" sau "pîit într-o frîdă", retrăcituril personaj își veghează "domeniile (...)" erpusculare", loc de interferare a realului cu fictivul, regîșindu-se regrupat doar în apele sterilizatoare ale unei conșolări tragice. Impresie ce se adîncește în legîștură cu versurile de dată recentă (vezi poeziile din "Semn", nr. 1, martie 1995). Există în Calmeant pentru Alter ego o corporalizare conștientă și a "himeric" thanatic, dobîndînd "materialitate" sau debarcînd "din pînțecul fatidic al materiei" cu aceeași stranie versimilitate ca în poemete din *Femele dormite* ale lui Dan Laurențiu. Exercițiul transcederii angoușee se cristalizază înșori în viziuni ce jîn să instaurare orgoșoasă certitudine a transparenței care încununează aventura cunoașterii. Ca în poezia *Frenetic*: "Frenetic/am pîșit în spațiu de oglinzi/dureros de imens și intangibil/Eu mi-am auzit respiraare/Eu mi se țuț oglinze/Eu mi pașipait pranzimile lor acuate/Actum fiule al înțeles/forma cea pură a singurității".

"Furt de bibliotecă", mai bine zis de plăceroie invrescului, Gheneadine Nicu e depim implicat cu descrierilor său, citatele și referințele culturale, bruționale descriptive sau figurative elegiace, străbătute de o subțilă ironie și autoironie, cooperează productiv la crearea unui univers fantezist, emancipat de prejudecata existenței unor opreții în calea producerii textului ca realitate și literatură simultan asumate de ficțiune.

Într-o evaluare pedantă, "tehnicile po( )etice optzeciște (...) solfeșiate cu un ser de utlignie consecințe avangardiste"





Alexu Russor

MEC Moldova S.A.

**CREDITE**  
până la \$ 1000  
pentru întreprinzători

- în decurs de 1 zi
- fără plăteala irrobabilul
- fără pachet de documente
- fără chibăului pentru înregistrare
- 1,9% lunar

Chisinau  
str. Iarnal 31, tel. 27-17-07  
str. B. Volerod 2, tel. 43-98-98

Creditele MEC -  
simplu și rapid!

EDITOR CONSTANTIN TĂNASE

www.timpul.md  
E-mail: timpul@md.net

**Timpul**

SĂPTĂMĂNAL INDEPENDENT

VINERI, 10 SEPTEMBRIE 2003 ○ NR.32 (94) ○ 24 PAGINI ○ PREȚ 3 LEI

AMBULANȚĂ

Ambulanță  
serviciu în  
la domiciliu

91

Licență Sotia A. MB

# Este înalt, pomadat și distins

Calmată îndelung (debuta în 1992 cu volumul *Calmant pentru alter ego*), alteritatea po(i)etică a lui Ghenadie Nicu dă în *Deșertul consoanelor* (Chisinau, "Știința", 2003) o nouă formă neliniștilor sale metafizice, pe care criticul Nicolae Leahu le convertește într-un exemplar discurs exegetic din postfața volumului.

zență discretă, dar me-  
ă, în spațiul liricii româ-  
n Basarabia, vocea lui  
die Nicu are un timbru  
Parcurgând o evoluție  
culoasă de la *Calmant*  
*alter ego* spre *Deșertul*  
*nelor*, poezia lui aduce  
ea ambiguă a unui "clan  
de omogen", ce locuieș-  
ile unei "paranteze răco-  
E o lume căreia i se ci-  
ologul sau epilogul frac-  
semnificația "pauzelor

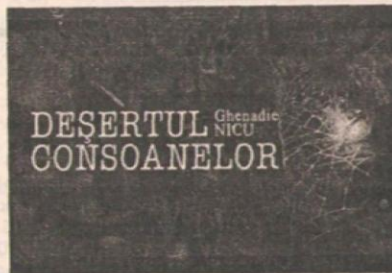


Maria Șleahțișchi

cum nu știu: erau spațiile acelea  
ei sau indivizii care le popului sa  
cu lentoare/ vaporosi și indimen-  
?)". Această lume trăiește un timp  
ibil de rezumat", comensurabil  
unități cromatice, precum: "isto-  
jea galben și arbitrar/ peste șesul  
lor desperecheate". Cred că stă  
afajă doza de social care sugere-  
metaforic ideea despărțirii noas-  
rice. Mișcarea în acest univers  
recționată în sensul liniilor parani-  
reale. Totul este marcat de am-  
agine a celor care trec "pe lân-  
e lângă noi treceau în salturi exu-  
ei fire de iarbă și frunze"), perce-

pându-și prezența/ absența  
ca fapt al excluderii din real.  
Poezia din *Deșertul consoa-  
nelor* trimite în chip evident la  
tehnica suprarealismului, unul  
"concav și convex". Acest tip  
de scriitură, unică la noi, sur-  
prinde planarea unei trăiri in-  
certe plasată între existențial  
și metaexistențial. E *poezia*  
*dintre*. Tot despre ce scrie  
Ghenadie Nicu nu este inven-  
ție, nici rupere de realitate, nici  
reflexe ale imaginării lui pur.

Spațiul *dintre* este locul din paranteza ră-  
coroasă, "penumbra ei". Autorul însinu-  
ează traverse poetice între "ceva minu-  
nat și inenarabil" și "paralela monștru-  
oasă" sau viața "de uz general". E prin-  
tre puținii poeți care dă expresie unei per-  
cepții aparte a lumii limitrofe între real și  
ireal. Aici nimic nu are contur definit, deși  
totul pare să fie. Același tot plonjează  
neașteptat în alte dimensiuni, unde mar-  
ginile reale se dizolvă progresiv. Epave,  
forme pomadate, măști ale eului contem-  
plativ - fin observator al lumii reale, ma-  
estru al "arhitecturilor contradictorii" - hă-  
lăduiesc, plângând bezmetic "printre  
crengi contradictorii". Sursa acestui tip



de poezie se află în temperamentul au-  
torului, în formația lui intelectuală, care  
dau naștere unei formule poetice sufi-  
cient de ermetice pentru a putea fi guș-  
tată de cititorul neavizat. E un cod care  
necesită efort de gândire și de simțire  
pentru a fi pătruns (dicționarul de neolo-  
gisme ar fi de mare ajutor).

Ghenadie Nicu este poetul care con-  
struiește textul-lume. Dialogând cu pri-  
ma sa carte, autorul își elaborează dis-  
cursul în vederea unui schimb ambiguu  
de replici confesive între eu și alterități  
sale. Ambiguitatea este asumată, nu  
doar prin imanența și spontaneitatea ei,  
precum este în artă de obicei, ci prin par-  
curgerea celor câteva (șapte) trepte, îm-  
plinind rigorile textului postmodern. În  
cea de-a doua carte poetul modifică per-  
spectivele. Ca un eu arhetipal, el ascultă  
textul multipleror sale proiecții. În în-  
văluirile acestui dialog se aglomerează  
trepidante imagini ale eului risipit printre

"schelele abandonate" ale timpu-  
lui: băiet; logofăt/ June/ reptilă;  
pangolin (o, acest pangolin enig-  
matic!); șoarec poet; un mic țipar;  
calfă...

Calfă, imagine obsedantă, de-  
spre care se crede că ar fi tocmai  
imaginea generalizatoare a alter-  
rității, se ipostaziază mai degrabă  
în rolul eului umil spre care își  
întorc privirile alterități. Ar fi fost  
prea simplu ca Ghenadie Nicu, cu  
modul lui de a fi în poezie, să-și

abandoneze personajele la nivelul de su-  
prafață al semnificațiilor poetice. El le atri-  
buie sensuri mai sofisticate, după cum îi  
este firea, "năravul", zice N. Leahu. Toc-  
mai calfa livrează lumii formele finite ale  
scriiturii: "eu am să rămân aici că mi-  
teamă să umblu/ fac dăre de propoziții  
în existențial după mine/ și ce-a să zică  
lumea/ etc., etc.". Calfele (ego și alter  
ego, în altă parte) pribegesc prin peisa-  
jele textelor, substituindu-și esențele: aci  
"muncitor sezonier", aci maestru - aces-  
te două entități jonglând spectaculos cu  
măștile: "eu îmi pun pălăria mă fardez  
copios/ și sar dintr-o imagine perimată/  
cobor lent ca un cadavru cu aripi/ și mă  
îndrept tutelar spre zona industrială".

Ghenadie Nicu, după o îndelungată  
tăcere, a scris o carte excepțională. Un  
volum din care străbate flauberia ima-  
gine a redactărilor și șlefuirii, care ne face  
să credem că adevărata poezie se scrie  
rar.



pare sub egida Uniunii Scriitorilor cu sprijinul Fundației Anonimul

Revista de Științe  
„Alexu Russo”  
Biblioteca Științifică  
Fond serial

# România literară 16

27 aprilie 2007 (Anul XXXIX). 32 pagini. 2,5 lei

## Poezia basarabeană din ultimele decenii

Limbajul criptic al scrierilor lui Ghenadie Nicu este o cuirasă care le protejează în fața eventualelor tentative de abordare din afară. Cu siguranță, oricât s-ar strădui, cititorul nu poate înțelege ce are în vedere poetul în ceea ce scrie. Mai grav e că în genere s-ar prea putea să nu înțeleagă nimic. Nu-i vorba, pe ici-colo se poate intui/bănuși câte ceva mai mult sau mai puțin sigur, de ex., în expresiile „mă sting / pe intimitatea unor sfinți mucenici / și scriu cu o benignă iritare / despre insuficiența laringelui” sau „urmăresc pînă la epuizare cum ochelarii de domnișoară / se sparg de norii de bazalt”. Dar nu mai pot să-mi dau seama ce vrea să zică „anotimpul foarfecelui suspendat” sau „magnitudinea degresată” etc. Mă tem ca nu cumva cuirasa să fie tot conținutul acestei poezii ([...] *ca un fel de contrapondere...*). Tare ar fi bine ca aici, ca și în cazul altor poeți mai tineri, să nu se adeverească, pînă la urmă, aceste cuvinte ale lui Cioran: „neavînd nimic de rost, se specializează în rostire”, ceea ce trimite la atît de cunoscuta „coada sunătoare” despre care vorbea Eminescu.



# Contrafort

Revista tinerilor scriitori  
din Republica Moldova

<http://www.contrafort.md>  
[contrafort@moldnet.md](mailto:contrafort@moldnet.md)

Anul X  
nr. 7-8  
(105-106)  
Iulie-august  
2003

Apare lunar la Chișinău. Fondată în 1994



32 pagini - 2 lei R. Moldova/15 000 lei România

## Cronica literară

5

### Grigore Chiper

#### o lucrare

este un volum din  
despre care ai mai  
zi să scrii din nou  
puțin acum, despre  
niri), prima reacție  
sa sau cărțile despre  
chiar ceea ce ai scris  
ta un autor prin  
ău literar și prin  
trecute mi se pare

tant să nu utilizez  
je sau stagnare, așa  
bordând domeniul  
sili ar fi termenii:  
ținere a discursului  
eleași tonalități.  
din acei autori care  
năbri prea bruste,  
e de înțeles pentru  
te foarte mult de  
ul discursului său.  
trile cu o anumită  
2003, fără a pune în  
i care a contribuit).  
situează) pe Doina  
fi pe care le faci de  
sesiza o diferență  
și ultimele.  
sulat în *Contrafort*,  
dumului anterior. E  
și pe care le voi  
rămăsuccintă – sunt  
o volumul recent,  
și a singurătății.  
nul în cauză se face

ajungi aproape inevitabil un conservator atunci când ești preocupat mult de mesaj, de sens; experimental poetic este de regulă exterior laturii semantice sau conduce în mod legitim la înțelegere – tendință la care poezia contemporană a renunțat).

Și recentul volum stă sub semnul unui biografic vitriolant: de la cele mai mici detalii, aproape neglijabile, până la poeme întregi, în care materia autobiografică e și cea principală. Reproducem un mic fragment, în care un indiciu al realului (și biograficului) este convertit în poezie: "... mi-ar trebui serile unei alte femei, mi-ar trebui minijupe și plete, mi-ar trebui poate și farduri" (p. 8). Micul detaliu (subliniat de mine) din frazele scrise la modul potențial mi-a sugerat să-l interpretez chiar literalmente: ridic dicționarul *Scriitori români din anii '80-'90* al lui Ion Bogdan Lefter și constat din poza de aici că poeta are într-adevăr părul tuns scurt.

Motivul central al cărții (cel al burții, burților), reproduș în titlu, are o semnificație polyvalentă. E în primul rând burta chitului, e burta în care s-au ascuns soldații vrăjmași pentru a ataca Troia, în definitiv e un loc care devoră. Apoi burta ca spațiu restrâns, care poate fi și sufocant. Senzațiile legate de burță, pe care autoarea le expune ca la o ședință de psihanaliză, au în temel conotație negativă. Nici burta mamel măcar nu e un paradis, de aceea burta și singurătatea formează o sintagmă stabilă, indistructibilă. Iată câteva ipostaze ale burții: burta din copilărie, burta într-o relație cu rudele și apropiații, burta ca fenomen și damnar. "Tu nici nu știi, mamă, când ai luat calea anevoioasă a furnicilor, învelită din cap până în picioare cu pielea asta de vită, adusă de la tabăcări unde ai lucrat treizeci de ani. Tot ce-ai reușit a fost să rupi cu dinții o fereastră, să poți și tu privi lumea. Dar lumea văzută de aici se clatină cam tare, mi-ai zis, și nici nu simt nimic. Ce poți vedea printr-o burță de vită?" (p. 42). Sau o altă "scenă de familie": "Bunicul ne povestea cum zăcuse trei zile în burta unui cal, luptându-se, din burta calului dăruit de străbunicul, cu frigul, cu foamea, cu rânilor, dar mai ales cu duhoarea, până l-a scos de acolo o rusoaică miloasă" (p. 28). (Apropo, o scenă similară în care o "rusoaică miloasă" îl salvează pe un român în cel de al doilea război mondial

### Deșertul percutant

Celebra butadă a lui Buffon ("Stilul e omul") trebuie interpretată și într-un sens restrictiv: fiecare autor are parte de un singur stil pe care îl poate șlefui pe tot parcursul vieții sau, dimpotrivă, îl poate eroda, degrada, disimula, pastșa, într-un cuvânt poate face orice, în afară de faptul de a evada din el. Stilul devine astfel expresia inconfundabilă a ADN-ului, e un destin, un fel de cămașă a lui Nessus.

Ghenadie Nicu pare să confirme întru totul această interpretare – personală – a lui Buffon. În cea de a doua plachetă de versuri, *Deșertul consoanelor*, stilul său, dacă doriți, formula sa poetică rămâne identificabilă: regăsim același calmant livresc pentru al său alter ego. Dacă punem două poeme alături: unul din volumul de debut (1992) și altul din volumul recent, paternitatea lor este mai mult decât evidentă. E ca aceeași amprentă digitală pe care o luăm după o perioadă de timp.

Ca să fiu înțeles corect, mă grăbesc să spun că nu am avut în vedere că poezia lui nu a evoluat, ci a rămas încrustată în tiparele inițiale de acum un deceniu. Poezia a evoluat, dar s-a modificat doar în sensul unei rafinări. Bineînțeles că nu lipsesc și unele mutații de accent, unele redefiniri, incapabile totuși să schimbe o fizionomie. Ghenadie Nicu se servește ca și în trecut de un vocabular select, vehement-neologistic, de o anume grandilocvență a neologismelor, caută să le dispună în poziții inedite așa cum procedează maestrul de șah cu figurile de pe tablă, dar expresia sa are un contur mai regulat, este mai puțin obscură. Ghenadie Nicu – și aici nu pot să nu fiu de acord cu Nicolae Leahu, postfațatorul cărții – beneficiază de o poetică proprie, cu trăsături clare, care pot fi relativ ușor desprinse, o poetică pe care o



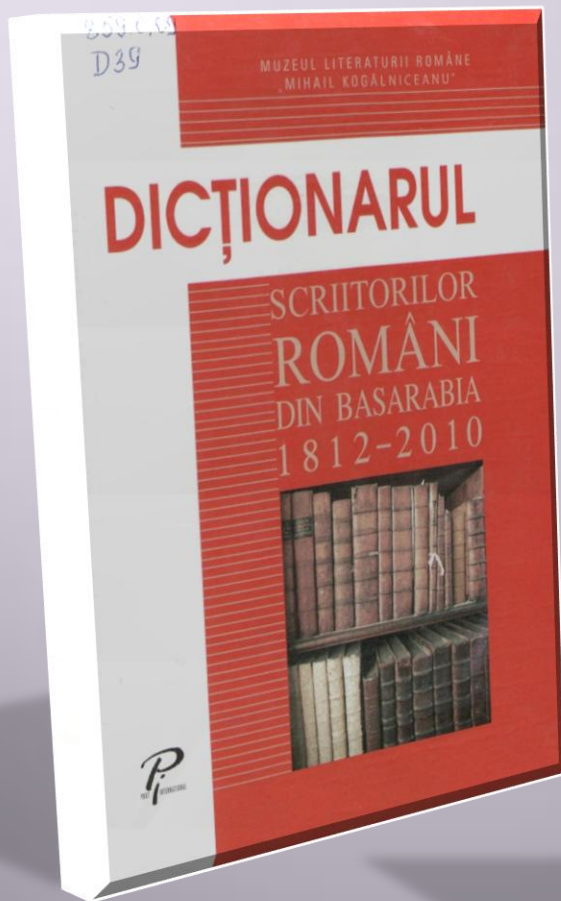
Doina Ioanid, *Cartea burților și a singurătății*, Editura Pontica, Constanța, 2003.

Ghenadie Nicu, *Deșertul consoanelor*, Editura Știința, Chișinău, 2003.

și rămâne sieși fidel, nu prea face concesii, încearcă să meargă până la capăt. El are o adevărată fobie față de simplețe (înțelegăse poate ca simplism) și față de colocvialitate (înțelegăse probabil ca anecdotic). Poetul rămâne inaderent la noile simplificări de paradigmă poetică produse pe parcursul ultimului deceniu. Scrie puțin, publică rar, editează ocazional.

De regulă, poemul la Ghenadie Nicu are un mesaj propriu-zis. Or, mesajul lui este foarte specific, ține strict de obiect. O întrebare a lui Eugen Lovinescu, pe care o adresa mai ales tinerilor poeți sosiți la *Sburătorul*: "Ce ai vrut să spui cu poezia aceasta?", este totalmente lipsită de suport în cazul poetului basarabean. Nicolae Leahu îl situează pe Nicu printre suprarealiști și ne îndeamnă să căutăm explicații în cadrul suprarealismului românesc. Poezia lui Ghenadie Nicu este compusă în primul rând din cuvinte, are un cadru, câteva imagini de obicei

# ÎN DICȚIONARE



N



**NICU, Ghenadie** (13.2.1963, Bălți). Poet și critic literar. A absolvit Facultatea de Filologie a Universității de Stat din Moldova (1985). Corespondent al cotidianului „Sfatul Țării”; lector la Universitatea Pedagogică „Alec Russo” din Bălți. Doctorantura la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe din Moldova, apoi la Universitatea „A.I. Cuza” din Iași. Cronicar literar la revista „Viața Basarabiei” (serie nouă), colaborator cu tablete săptămânale la „Ziarul de Iași”. A debutat în culegerea colectivă *Dintre sute de catarge* (1990). Volume de poezie: *Calmant pentru Alter ego* (1992), *Deșertul consoanelor* (2003, Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova). Colaborări la revistele literare „Semn” (Bălți), „Contrafort”, „Dacia literară”, „Timpul” (Iași). Este prezent în antologia *Portret de grup. O altă imagine a poeziei basarabene* (1995); *Poezie. Literatura din Basarabia în secolul XX* (2004). Cantonat într-un univers halucinant și extrem de restrâns, „*panglionul, calcarul, lentoarea, alăturile revin în mai multe texte ca și unele imagini obsedante în filmele lui Tarkovski*” (Grigore Chiper).

Poezia este, la Ghenadie Nicu, emanația unui calcul de efecte și artificii retorice, toate înfășurate în hlamida fanteziei. Semnele (poetice) intră în emisie din direcții paralizante, dar fără a se împlini vreodată rotund, sferic în enunțuri cap-coadă. (Nicolae Leahu)

OPERA: *Calmant pentru Alter ego*, Ch., 1992; *Deșertul consoanelor*, Ch., 2003.

REFERINȚE: Galaicu-Păun Em., *Cine ia în seamă personajul timid*, „Sfatul Țării”, 1992, nr. 220-224, dec.; Lungu E., *Deocamdată jocul vieții*, în vol.: Nicu Gh., *Calmant pentru Alter ego*, 1992; Christi A., *Mesaje cu efect de calmant*, „Viața Românească”, 1993, nr. 10-11; Leahu N., *Fantezismul eclectic și izoterie*, „Basarabia”, 1996, nr. 1-2; Codreanu Th., *Poezia basarabeană la răscruce*, „Tinerimea Moldovei”, 1996, 25 apr.; Cimpoi M., *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*, Ch., 1997; Galaicu-Păun Em., *Heteronimul lui...* în vol.: Galaicu-Păun Em., *Poezia de după poezie, Ultimul deceniu*, Ch., 1999; Leahu N., *Maestrul și calfa*, pref. la vol.: Nicu Gh., *Deșertul consoanelor*, Ch., 2003; Chiper Gh., *Deșertul percutant*, „Contrafort”, 2003, nr. 2; Leahu N., *Poetul și rentierii*, „Semn”,



859 0.09  
939

# Academia Română D I C T I O N A R U L G E N E R A L A L L I T E R A T U R I I R O M Â N E

Ediția  
Univers Enciclopedic



# LO

## Nicorovici

140-149; Petroveanu, *Traietorii*, 217-220; Tomuș, *Istorie*, 184-193; Negoițescu, *Engrame*, 81-82; Zalis, *Tenismani*, 265-270; Iorgulescu, *Al doilea român*, 255-258; Laurențiu, *Eseuri*, 164-174; Baltag, *Polemici*, 200-205; Dorcoscu, *Embleme*, 134-138; Manu, *Eseu*, 163-165; Poanta, *Radiografi*, I, 126-130, II, 47-50; Grigurcu, *Poezi*, 131-133; Cristea, *Faptul*, 92-95; Grigurcu, *Critici*, 562-565; Tomuș, *Mișcarea*, 103-110; Cristea, *Moderne*, 43-47; Simion, *Scritori*, III, 321-333; Moraru, *Textul*, 112-115; *Dict. scr. rom.*, III, 466-469; *Dict. analitic*, III, 9-10; Popa, *Ist. lit.*, II, 358-359. E.M.

**NICOROVICI, Vasile** (27.X.1924, Moșoreni-Cernăuți — 9.XI.1992, București), reporter, prozator și poet. Face liceul la Bacău, absolvindu-l în 1942, și urmează la București Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, unde obține licența în 1947, apoi Facultatea de Filosofie (1949) și Școala de Literatură „M. Eminescu”. Lucrează ca redactor la „Licurici”, „Contemporanul”, „Viața românească”, „Uzina noastră” (Hunedoara), în cadrul Comitetului de Cultură și Educație Socialistă (1970-1975) și ca instructor cultural la Hunedoara. Din 1962 face parte din Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor din București. Debutează la „Flacăra”, în 1948, cu o poezie ocazională, versurile pe care le va scrie ulterior aflându-se pe aceeași linie a oportunismului față de cerințele ideologice ale epocii. A colaborat la „Scânteia tineretului”, „România liberă”, „Familia”, „Gazeta literară”, „Lașul literar”, „Lucașfăruș”, „Steaua”, „Tribuna”, „Transilvania”, „Veac nou”, „România literară” ș.a.

Începuturile, ca și bună parte din activitatea lui N., vor fi dedicate reportajului. De la primul volum, *În mina de cărbuni* (1950), și continuând cu *400 de zile în orașul flăcărilor* (1958), *Meridianul de foc* (1959), *Marele arc petrolifer* (1961); Premiul Academiei RPR, *Între Riga și Irkutsk. 30 000 de kilometri prin Uniunea Sovietică* (1964), reporterul va încerca să confere o dimensiune grandioasă relatărilor, pornind de la premisa, curentă în epocă, privitoare la datoria de a învibila prin literaturizare „împlinirile” noii orânduirii, atât de la noi, cât și din „marea țară prietenă”. Scoaterea reportajului din domeniul gazetăriei e însă o falsă țintă, pentru că totul servește scopurilor propagandistice ale momentului. Mai mult, în articolul *Pasiunea de a descoperi. Unele probleme actuale ale reportajului* (1960), N. formulează ideea „colectivizării reportajului”, oamenii condeiului urmând a fi repartizați la principalele obiective economice. Îndemnul de a „descoperi noi regiuni de realitate” nu va avea ca rezultat decât descrierea din ce în ce mai încărcată de lirism factice și de sentimentalism dulceag a „noului” de tip comunist și a „viitorului luminos”. În aceste texte de propagandă, realitatea e „zugrăvită” maniheist, tot și toate intră într-un malaxor ideologic sau, mai bine zis, sunt dintru început prefabricate, schematizate. Reportajul lui N. devine într-un fel minimal „literar”, dar nu este literatură. Ficționalizarea și cosmetizarea realității vor conduce la un tip de discurs inutil și superficial, documentarea tipizată distrugând aproape orice urmă de verosimilitate. În cărțile de mai târziu, *Călător pe 5000 de străzi. Sinteze bucureștene* (1965) și *Porți pentru eternitate sau Sentimentul capodoperei* (1973) ori *Totul*

## Dictionarul general al literaturii române 626

este în mișcare (1976), N. va apela la o ficționalizare extremă, încercând să confere prozei sale un statut nou, diferit de ceea ce scrisese anterior. Pe de altă parte, în *Romeo, Julieta și lumina* (1962) — titlul parafrazând romanul *Romeo, Julieta și întunericul* al scriitorului ceh Jan Otčenášek —, o suită de povestiri sunt construite sub forma confesiunii, în care personaje reale și fictive se amestecă, sau 51 *prozo-poeme despre obiecte, ființe, plante și insecte, precum și despre cuvinte sublimite, teripuri și eiusdem farinae* (1979) cuprinde, ordonate alfabetic, poeme în proză, meditații, schițe, idei notate în fugă, aforisme. Notabilă este varietatea subiectelor abordate, adesea în spiritul prozei argheziene. Comentariul de subtext îi asigură autorului o libertate pe care reportajul, mai cu seamă cel confecționat conform unui standard ideologic, nu ar fi avut cum să-i ofere.

**SCRIERI:** *În mina de cărbuni*, București, 1950; *400 de zile în orașul flăcărilor*, București, 1958; *Meridianul de foc*, București, 1959; *Marele arc petrolifer*, București, 1961; *Romeo, Julieta și lumina*, București, 1962; *Între Riga și Irkutsk. 30 000 de kilometri prin Uniunea Sovietică*, București, 1964; *Călător pe 5000 de străzi. Sinteze bucureștene*, București, 1965; *Nebunia vitezei*, București, 1968; *Dilutul sau Apele lui Saturn* (în colaborare cu Traian Filip), București, 1971; *Porți pentru eternitate sau Sentimentul capodoperei*, București, 1973; *Tragedia „Excelsior” în patru acte, un prolog și un episod intermediar*, București, 1973; *Totul este în mișcare*, București, 1976; *51 prozo-poeme despre obiecte, ființe, plante și insecte, precum și despre cuvinte sublimite, teripuri și eiusdem farinae*, București, 1979; *Startul*, București, 1980; *Descriptio Romaniae*, București, 1982; *Autentismul*, Cluj-Napoca, 1984.

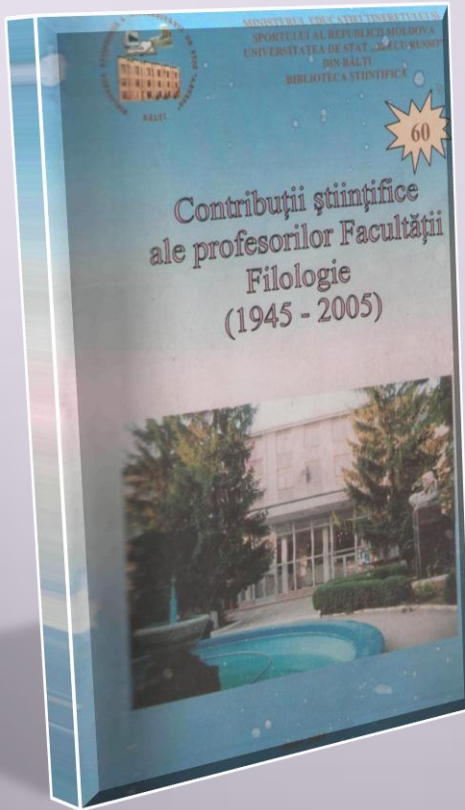
**Repere bibliografice:** Aurel Martin, „400 de zile în orașul flăcărilor”, LCF, 1958, 8; Ion Oarcăsu, „400 de zile în orașul flăcărilor”, TR, 1958, 46; Eugenia Tudor, „Meridianul de foc”, GL, 1959, 29; H. Zalis, *Vasile Nicorovici*, GL, 1960, 49; D. Ursuleanu, „Călător pe 5000 de străzi”, LCF, 1966, 8; I. Fridus, „Nebunia vitezei”, IL, 1968, 9; Al. Căprariu, „Porți pentru eternitate...”, TR, 1973, 31; Dumitru Micu, *Tara înfrățită direct*, CNT, 1976, 29; Mircea Constantinescu, „51 prozo-poeme...”, RL, 1979, 36; Aureliu Goci, „Descriptio Romaniae”, RL, 1982, 46; Mircea Constantinescu, „Autentismul”, RL, 1984, 41. C.Dt.

**NICU, Ghenadie** (13.II.1963, Bălți), poet. A absolvit Universitatea de Stat din Chișinău (1985) și a debutat editorial cu placheta *Calmant pentru alter ego* (1993), înscrindur-se, nu numai prin vârstă, ci și prin natura gândirii, imaginației și a expresiei, în rândurile optzeciștilor de factură postmodernistă. De altfel, Mihai Cimpoi remarcă la un moment dat că „instabilitatea postmodernistă este zețfa protectoare a poetului timid și totodată cinic, ironic”.

**SCRIERI:** *Calmant pentru alter ego*, pref. Eugen Lungu, Chișinău, 1993.  
**Repere bibliografice:** A. Basarabeanca, *Aspirație la fuga îndărăt*, LA, 1992, 7 ianuarie; Eugen Lungu, *Portret de grup*, Chișinău, 1995, 7-6; Cimpoi, *Ist. lit. Basarabia*, 250; Liviu Capșa, *Tineri poeți basarabeni*, TMS, 2001, 4. I.C.

**NICULESCU, Mihai** (29.IV.1909, Oltenița — 4.VIII.1994, Londra), poet și prozator. Este fiul Ecaterinei (n. Dinescu) și al lui Lazăr Niculescu, institutor. Urmează școala primară, al cărei

# PERSONALIA



1178. Leahu, Nicolae. *Lirica Irinei Nechit* / N. Leahu // *Semn*. - 2003. - Nr. 34. - P. 19-24.

1179. Leahu, Nicolae. „Maestrul și calfa” (cautând piatra filozofată a poeziei) : [postfață la cartea „Deșertul consoanelor”, Ghenadie Nicu] / Nicolae Leahu // *Deșertul consoanelor*. - Ch. 2003. - P. 77-79; *Sud-est*. - 2003. - Nr. 2(52). - P. 46-49.

1172. Leahu, Nicolae. *Sensibilitatea din coconul de azur* / Nicolae Leahu // *Sud-est*. - 2003. - Nr. 3. - P. 55-58.

1173. Leahu, Nicolae. *The Character in the Poem* : VI; *Poems for my* : 3; *Stanza for my* : 6 / Nicolae Leahu; transl. by Adam J. Sorkin and Cristina Cirstea // *Singular Destinies* : *Contemporary Poets of Bessarabia*. - Ch., 2003. - P. 89-91.

1174. Moraru, Anatol. *Destinul poate fi un text lizibil* : [lansarea cărții „Mecanica fluidului” de Gh. Crăciun în cadrul Cenaclului de Joi] / Anatol Moraru // *Semn*. - 2003. - Nr. 3-4. - P. 36-37.

1175. Moraru, Anatol. *Povara verbului mioritic sau balada personajului mioritic* / Anatol Moraru // *Contrafort*. - 2003. - Nr. 1 (99). - P. 8-9, 12.

1176. Moraru, Anatol. *Povara verbului mioritic sau balada personajului mioritic* / Anatol Moraru // *Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană*. Vol. II. - Ch., 2003. - P. 53-66.

1177. Moraru, Anatol. *Retorica aprehensiunii sau caii verzi ai unui traumatic roșu* / Anatol Moraru // *Semn*. - 2003. - Nr. 3 - 4. - P. 31 - 34.

1178. *Revistele de cultură și libertatea de expresie* : [ancheta revistei „Contrafort”] / Dan C. Mihăilescu, Valentina Tăzlăuanu, Magdalena Boianu, ... Nicolae Leahu // *Contrafort*. - 2003. - Anul X, nr. 12 (110). - P. 14.

1179. *Scriitori basarabeni despre edituri, cititori și cărți* : *Questionar „Contrafort”* / Vladimir Beșleagă, Arcadie Suceveanu, Maria Șleahțișchi, ... Marian Ciubotaru, ... // *Contrafort*. - 2003. - Nr. 5-6. - P. 31-37.

1180. *SEM Nograme pentru Contrafort* : *Urări de la Bălți din partea revistei „Semn”* / Nicolae Leahu, Anatol Moraru, Lucia Țurcanu, Adrian Ciubotaru, Maria Șleahțișchi, Margareta Curtescu // *Contrafort*. - 2003. - Anul X, nr. 2(100). - P. 14.

1181. Șleahțișchi, Maria. „Ceea ce vă spun [e] eu [el] acum încă nu-i titlul” : [Careul cu raci de Nicolae Popa] / Maria Șleahțișchi // *Timpul*. - 2003. - 25 iulie. - P. 14.

1182. Șleahțișchi, Maria. *De la mecanica fluidului la anti-mecanica scriului* : [lansarea cărții scriitorului Gheorghe Crăciun „Mecanica fluidului”] / Maria Șleahțișchi // *Timpul*. - 2003. - 10 oct. - P. 19; *Semn*. - 2003. - Nr. 3 - 4. - P. 37.

1183. Șleahțișchi, Maria. *Deloc singură în carusel* : [Margareta Curtescu cu cea de-a doua carte, „Simple bluesuri”] / Maria Șleahțișchi // *Timpul*. - 2003. - 11 iulie. - P. 16.

1184. Șleahțișchi, Maria. *Din nou Hyperion*. I. *Viața lui Eminescu* : [Hyperion. I. *Viața lui Eminescu de George Munteanu*] / Maria Șleahțișchi // *Timpul*. - 2003. - 1 mai. - P. 15.

1185. Șleahțișchi, Maria. *Dom ‘Profesor ...* / Maria Șleahțișchi // *Iordache Mihail. Evocări / Mihail Iordache*. - Timișoara, 2003. - P. 181 - 183.

1186. Șleahțișchi, Maria. *Erotizarea naturii în poezia lui Mihai Eminescu (o lectură arhetipală)* / Maria Șleahțișchi // *An. șt. / Univ. „Al. I. Cuza” Iași (ser. nouă) 2003-2004*. - Iași, 2004. - T. 49-50, sect. 3 : *Lingvistică : S. lingvistica et philologica in honorem D. Irimia*. - P. 541 - 546.

1187. Șleahțișchi, Maria. *Eseuri despre labirint* : [reflecții la volumul „Zeul ascuns” semnat de M. Cimpoi] / Maria Șleahțișchi // *Timpul*. - 2003. - 7 mart. - P. 15.

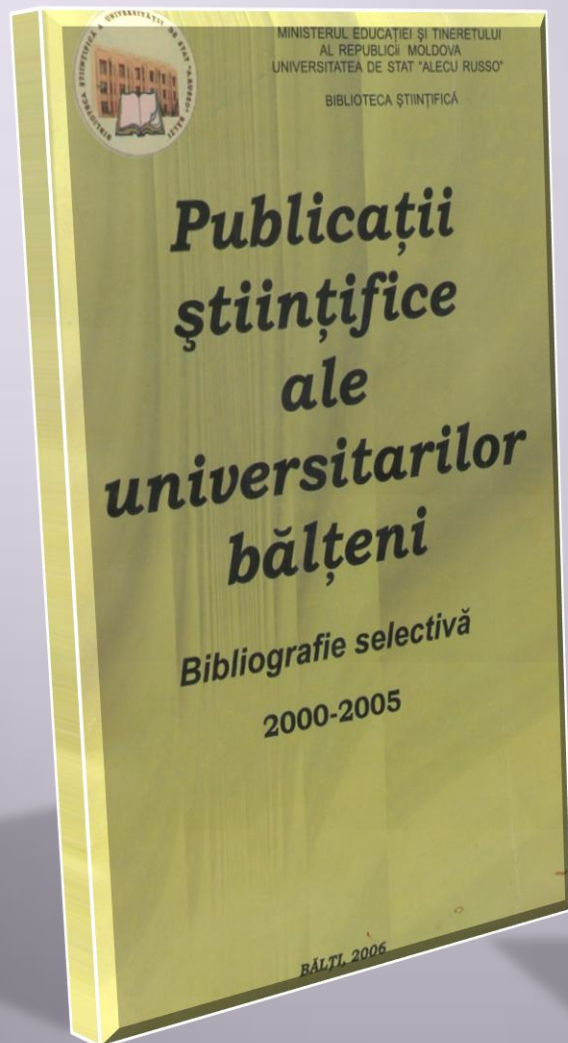
1188. Șleahțișchi, Maria. *Este înalt, pomădat și distins* : [Ghenadie Nicu *Deșertul consoanelor*] / Maria Șleahțișchi // *Timpul*. - 2003. - 19 sept. - P. 14.

1189. Șleahțișchi, Maria. *Feminine Poem* : *As if Lost in a Shell*; *Pastor (II)* / Maria Șleahțișchi; transl. by Adam J. Sorkin and Cristina Cirstea // *Singular Destinies* : *Contemporary Poets of Bessarabia*. - Ch.: *Ed. Cartie* 2003. - P. 82 - 85.

1190. Șleahțișchi, Maria. *Ginduri despre lume către sine însuși* : [Jurnal 1986-1988 de Vladimir Beșleagă] / Maria Șleahțișchi // *Timpul*. - 2003. - 1 apr. - P. 14.

1191. Șleahțișchi, Maria. *Între Yng și Yang sau despre corpul de femeie și gândirea de bărbat a poeziei* : [gestuar de Emilian Galaicu-Păun] / Maria Șleahțișchi // *Timpul*. - 2003. - 21 febr. - P. 21.





316. Leahu, Nicolae. „Maestrul și calfa” (căutînd piatra filozofală a poeticului : [postf. la cartea „Deșertul consoanelor”, Ghenadie Nicu] // Deșertul consoanelor – Ch., 2003. – P. 77-79 ; Sud-est. – 2003. – Nr 2 (52) – P. 46-49.

317. Leahu, Nicolae. Sensibilitatea din coconul de azur // Sud-est. – 2003. – Nr 3. – P. 55-58.

318. Leahu, Nicolae. The Character in the Poem: VI; Poems for my: 3 ; Poem for my: 6 / transl. by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea // Singular Destinies Contemporary Poets of Bessarabia. – Ch., 2003. – P. 89-91.

319. Moraru, Anatol. Destinul poate fi un text lizibil : [lansarea cărții „Mecanica fluidului” de Gh. Crăciun în cadrul Cenaclului de Joi] // Semn. – 2003. – Nr 3-4. – P. 36-37.

320. Moraru, Anatol. Povara verbului mioritic sau balada personajului clonat // Contrafort. – 2003. – Nr 1 (99). – P. 8-9, 12.

321. Moraru, Anatol. Povara verbului mioritic sau balada personajului înrudit // Orientări artistice și stilistice în literatura contemporană. – Ch., 2003. – Vol. II. P. 53-66.

322. Moraru, Anatol. Retorica aprehensiunii sau caii verzi ai unui traumatizat // Semn. – 2003. – Nr 3-4. – P. 31-34.

323. Revistele de cultură și libertatea de expresie : [ancheta revistei *Contrafort* / Dan C. Mihăilescu, Valentina Tăzlăuanu, Magdalena Boiangiu, ... Nicolae Leahu // *Contrafort*. – 2003. – Anul X, nr 12 (110). – P. 14.

324. Scriitori basarabeni despre edituri, cititori și cărți : Chestionar *Contrafort* Vladimir Beșleagă, Arcadie Suceveanu, Maria Șleahțișchi, ..., Adrian Ciubotaru. // *Contrafort*. – 2003. – Nr 5-6. – P. 31-37.

325. SEMNograme pentru *Contrafort* : Urări de la Bălți din partea rev. *Semn* Nicolae Leahu, Anatol Moraru, Lucia Țurcanu, Adrian Ciubotaru, Maria Șleahțișchi, Margareta Curtescu // *Contrafort*. – 2003. – Anul X, Nr 2 (100). – P. 14.

326. Șleahțișchi, Maria. „Ceea ce vă spun [e] eu [e] acum încă nu-i totul” [Careul cu raci de Nicolae Popa] // *Timpul*. – 2003. – 25 iulie. – P. 14.

327. Șleahțișchi, Maria. De la mecanica fluidului la anti-mecanica scrisului [lansarea cărții scriitorului Gheorghe Crăciun „Mecanica fluidului”] // *Timpul*. 2003. – 10 oct. – P. 19 ; *Semn*. – 2003. – Nr 3-4. – P. 37.

328. Șleahțișchi, Maria. Deloc singură în carusel : [Margareta Curtescu cu ea de-a doua carte, „Simple bluesuri”] // *Timpul*. – 2003. – 11 iulie. – P. 16.

Biblioteca Științifică  
a Universității de Stat „Alec Russo”

Elena SCURTU Maria FOTESCU

UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” -

**65** de ani

*de instruire și cercetare*

(1945 - 2010)

**indice bibliografic**



Bălti, 2010

329. Șleahțiți, Maria. Din nou Hyperion, I. Viața lui Eminescu : [Hyperion, I. Viața lui Eminescu de George Munteanu] / Maria Șleahțiți // Timpul. – 2003. – 1 mai. – P. 15.

330. Șleahțiți, Maria. Dom ‘Profesor ... // Iordache, Mihail. Evocări. – Timișoara, 2003. – P. 181-183.

331. Șleahțiți, Maria. Eseuri despre labirint : [reflecții la volumul „Zeul ascuns” semnat de M. Cimpoi] // Timpul. – 2003. – 7 mart. – P. 15.

332. Șleahțiți, Maria. Este înalt, pomădat și distins : [Ghenadie Nicu, Deșertul consoanelor] // Timpul. – 2003. – 19 sept. – P. 19.

333. Șleahțiți, Maria. Feminine Poem ; As if Lost in a Shell ; Pastoral (II) / transl. by Adam J. Sorkin and Cristina Cîrstea // Singular Destinies : Contemporary Poets of Bessarabia. – Ch. : Cartier, 2003. – P. 82-85.

334. Șleahțiți, Maria. Gînduri despre lume către sine însuși : [Jurnal 1986-1988 de Vladimir Beșleagă] // Timpul. – 2003. – 11 apr. – P. 14.

335. Șleahțiți, Maria. Între Yng și Yang sau despre corpul de femeie și gîndirea de bărbat a poeziei : [gestuar de Emilian Galaicu-Păun] // Timpul. – 2003. – 21 febr. – P. 21.

336. Șleahțiți, Maria. Jurnal de lectură // Semn. – 2003. – Nr 1-2. – P. 34-40.

337. Șleahțiți, Maria. Mierea singularității poetice // Timpul. – 2003. – 17 ian. – P. 15. – Rec. la cartea : Grosu, Valeria. Miere eretică. – Ch. : Cartier, 2002. – 48 p.

338. Șleahțiți, Maria. Nu-i spune Gioni... : [reflecții la romanul lui Aureliu Busuioc „Spunemi Gioni!”] // Semn. – 2003. – Nr 3-4. – P. 25-26 ; Timpul. – 2003. – 28 noiemb. – P. 19.

339. Șleahțiți, Maria. „O cheamă Veronika” : [Coelho, Paulo. Veronika se hotărăște să moară] // Sud-est. – 2003. – Nr 1 (51). – P. 62-65.

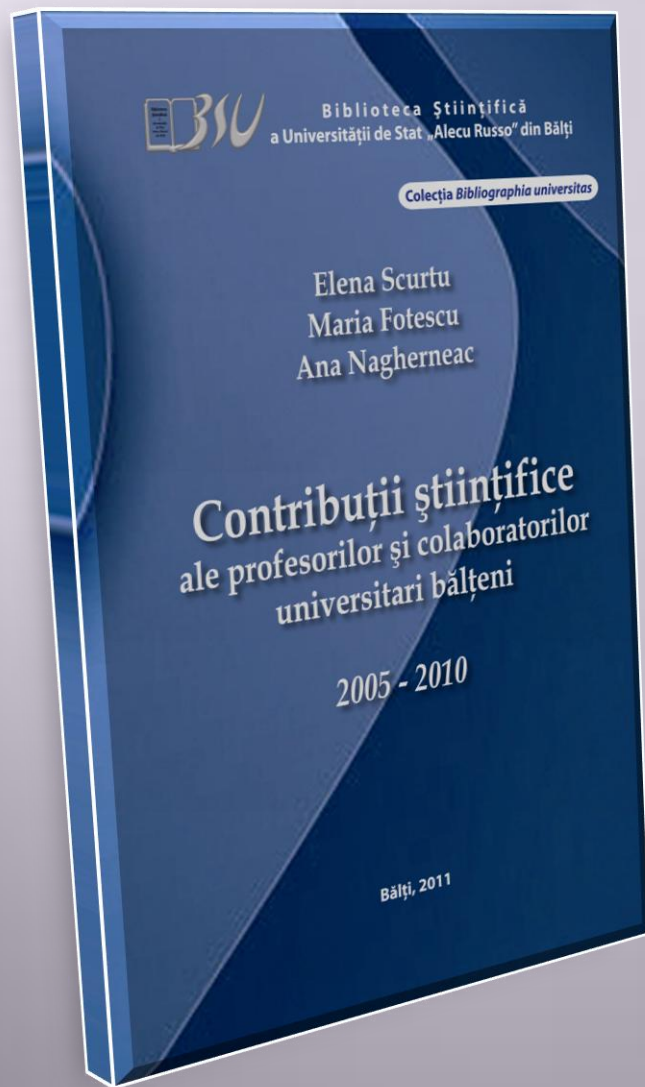
340. Șleahțiți, Maria. „Pentru a ne convinge că existăm cu adevărat” : [„Cimpia Borges” de Vasile Gârnet] // Timpul. – 2003. – 31 ian. – P. 19.

341. Șleahțiți, Maria. Poeta ce se insinuează în vocile lumii : [„Gheara” de Irina Nechit] // Timpul. – 2003. – 12 dec. – P. 19.

342. Șleahțiți, Maria. Poetul „ca un sens în fața mașinii de scris” : [Adrian Ciubotaru, semnatarul volumului de poeme „Omul roș”] // Timpul. – 2003. – 23 mai. – P. 24.

343. Șleahțiți, Maria. Poezia singularității eretice : [Valeria Grosu] // Convorbiri literare. – 2003. – Nr 3 (87). – P. 64-65.





1. Leahu, Nicolae. Un caz de mepriză poetică // *Semn*. – 2010. – Nr 1. – P.49-51; <http://librumiv.usb.md/>

2. Leahu, Nicolae. with the scent of fruit trees, of milk; the bridle, I ought to get a move on; elegy for eaves and a spider web; a fleck of quicksilver; ballad; final agreement : [Versuri] / Translated from the Romanian by Alistair Blyth // *Archipel : Almanach rum. lit. aus der Rep. Moldova ubers. ins dt., engl. und fr.* – Ch., 2010. – P. 192-199.

3. Leahu, Raisa. Metode și tehnici de predare a poeziei „Lacul” de Alphonse de Lamartine // *Semn*. – 2010. – Nr 3. –P. 53-59 ; <http://librumiv.usb.md/>

4. Leahu, Raisa. Conceptul de lai // *Semn*. – 2010. – Nr 1. – P.53-60 ; <http://librumiv.usb.md/>

5. Leahu, Raisa. Lectura și interpretarea unui prozopoem // *NRF : Noua Revistă Filologică : Rev. de știință, cultură și civilizație*. – 2010. – Anul I, nr. 1/2. – P. 128-143 ; [librumiv.usb.md/publicatie/nrf/NRF\\_1\\_2\\_2010.pdf](http://librumiv.usb.md/publicatie/nrf/NRF_1_2_2010.pdf)

6. Moraru, Anatol. Biblioteca și comunitatea ... și foarte rar invers // *Confluente Bibliologice*. – 2010. – Nr 1/4. – P. 5-7 ; <http://librumiv.usb.md/publicatie/rev/2010-1-4/1Confl%201-4%202010%20fin.pdf>

7. Moraru, Anatol. Ion Druță. Opera epică și dramatică : Pentru elevi, studenți, profesori. – Ch. : Arc, 2010. – 52 p. – (Cartea care te salvează). – ISBN 978-9975-61-558-7. – Bibliogr. : p. 51-52.

8. Moraru, Anatol. Nuca motivată // *Sintagmele*. – 2010. – Anul I, nr. 1. – P. 8.

9. Moraru, Anatol. Poeții, nanosecunda și secundantul // *Semn*. – 2010. – Nr 3. – P. 2 ; <http://librumiv.usb.md/>

10. Moraru, Anatol. Profesorul este fabricant de oameni : [dialog cu profesorul Anatol Moraru] / A dialogat Margarita Chiracosean // *Voces Bălțului*. – 2010. – 15 oct. (nr 40). – P. 3.

11. Moraru, Anatol. Un scurt metraj fără final // *NRF : Noua Revistă Filologică : Rev. de știință, cultură și civilizație*. – 2010. – Anul I, nr. 1/2. – P. 144-148 ; [librumiv.usb.md/publicatie/nrf/NRF\\_1\\_2\\_2010.pdf](http://librumiv.usb.md/publicatie/nrf/NRF_1_2_2010.pdf)

12. Nicu, Ghenadie. Post –... și preelectoral // *Semn*. – 2010. – Nr 3. – P. 42-45 ; <http://librumiv.usb.md/>

13. Nicu, Ghenadie. La porțile falansterului // *Sintagmele*. – 2010. – Anul I, nr. 1. – P. 1.

# RESURSE ELECTRONICE

[http://ro.wikipedia.org/wiki/Ghenadie\\_Nicu](http://ro.wikipedia.org/wiki/Ghenadie_Nicu)

The screenshot shows a Windows Internet Explorer browser window with the address bar containing the URL [http://ro.wikipedia.org/wiki/Ghenadie\\_Nicu](http://ro.wikipedia.org/wiki/Ghenadie_Nicu). The browser's menu bar includes "Файл", "Правка", "Вид", "Избранное", "Сервис", and "Справка". The address bar also shows a search engine icon for Bing. The page content is the Wikipedia article for Ghenadie Nicu, featuring the Wikipedia logo, navigation tabs (Articol, Discuție, Lectură, Modificare, Istorice), and a search box. The article text describes Ghenadie Nicu's birth in 1963 and his literary career. A notice at the bottom indicates the last modification was on February 2, 2012, and provides information about the Creative Commons license and the project's support by Wikimedia and MediaWiki.

Ghenadie Nicu - Wikipedia - Windows Internet Explorer предоставлен: Mail.Ru

http://ro.wikipedia.org/wiki/Ghenadie\_Nicu

Файл Правка Вид Избранное Сервис Справка

Избранное nicu ghenadie - Поиск в Гoo... W Ghenadie Nicu - Wikipedia x

Create cont Autentificare

Articol **Discuție** Lectură **Modificare** Istorice Căutare

Articolele acestei săptămâni sunt **Istoria Statelor Unite ale Americii**, **Ravi Shankar**, **Sile Dinicu** și **Ulei esențial**. Oricine poate contribui la îmbunătățirea lor.

Bun venit la Wikipedia! Dacă doriți să contribuiți vă recomandăm să vă **înregistrați/autentificați**.

## Ghenadie Nicu

De la Wikipedia, enciclopedia liberă

Ghenadie Nicu s-a născut la 13 februarie 1963, în orașul Bălți. Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și al Uniunii Scriitorilor din România. Autor al volumelor "Calmant pentru Alter Ego" și "Deșertul consoanelor". Redactor asociat la revista literară "Semn"; colaborator, cu tablete săptămânale, la "Ziarul de Iași". Abandonând poezia, s-a realizat mai convingător în jurnalistică.

**Acest articol biografic despre un moldovean este deocamdată un ciot. Puteți ajuta Wikipedia prin completarea lui.**

Categorie: Cioturi Biografii Moldoveni

Ultima modificare efectuată la 00:11, 2 februarie 2012.

Acest text este disponibil sub licența [Creative Commons cu atribuire și distribuire în condiții identice](#); pot exista și clauze suplimentare. Vedeți detalii la [Termenii de utilizare](#).

[Politica de confidențialitate](#) [Despre Wikipedia](#) [Termeni](#) [Versiune mobilă](#)

WIKIMEDIA project Powered By MediaWiki



**Realizatori:**  
**Adella CUCU,**  
**bibliotecar principal,**  
**Serviciul Comunicarea Colecțiilor**

**Valentina TOPALO,**  
**șef Centru Manifestări Culturale**

**2013**